

Delavska Pravica

Glasiilo krščanskega delovnega ljudstva

Izbaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva s. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

V nove borbe

(Po občnem zboru JSZ.)

Vsakoletni občni zbori Jugoslovanske strokovne zveze so v resnici postali pravi prazniki slovenskega krščansko socialističnega delavstva. Ob tem dnevu popusti vsak svoje vsakdanje delo in iz vseh delov Slovenije se zbere strokovničarji, da položijo obračun svojega dela, pregledajo borbe, ki so jih izvojevali in si skupno postavijo program za svoje bodoče delovanje. Od tovarniškega delavca in rudarja do lesnih in kmečkih delavcev — viničarjev se zbere vsi, da manifestirajo svojo trdno voljo, ostati strnjeni okrog svoje organizacije, ki jim je vsled svoje enotnosti in prave delavske borbenosti edina resnična braniteljica njihovih pravic.

Tudi letošnji občni zbor JSZ je pokazal, kako se delavstvo leto za letom tesneje oklepa svoje organizacije, kako se vrste organiziranega delavstva množe tembolj, čimbolj raste število njenih nasprotnikov, ki bi hoteli njegove vrste cepiti. Kakor vsled svoje borbenosti in vedne pripravljenosti, odbijati vsako kompromisarstvo na račun delavstva, organizacija napreduje, tako se množe tudi njeni nasprotniki. Toda najboljša znamenje za moč in silo organizacije je ravno v tem, da ti napadi organizacije ne razbijajo, je ne slabijo, temveč krepijo in strnjujejo. Zvesta zdravemu izročilu, da mora delavsko gibanje ostati neodvisno, je JSZ svojo neodvisnost vedno branila in ohranila neomadeževano svojo osnovno linijo: biti delavstvu obrambni zid in napadalni stolp proti izkoriščanju in izrabljanju po današnjem krivičnem redu, na drugi strani pa tvoriti skupaj z vsem delavstvom borbena četo za nov gospodarski in družabni red. Da je to svojo osnovno linijo krščansko socialistično delavstvo vedno branilo, da je tako ostalo resnično v službi delavstva in njegovih upravičenih zahtev, v tem je skrivnost porasta in moči, ki jo danes predstavlja naše delavstvo. Mnogokrat je vsled tega bilo neupoštevano, napadano in nerazumevano, ostalo je samo brez mogočnih zaščitnikov, toda ravno vsled tega je naša strokovna organizacija ostala obvarovana pred škodljivimi viharji, ki so zvezani s pretesno povezanostjo s strankarsko politiko in borbo za raznimi drugimi trenutnimi uspehi.

Pri tem, da je krščansko socialistično delavstvo po svoji strokovni organizaciji vedno ostalo v borbenih vrstah za delavsko pravdo, pa nikdar ni izgubilo zdrave zavesti, da mora vršiti kot najnaprednejši del tudi borbo za vse slovenskega malega človeka. Vedno je zaradi tega ostalo glasnik združitve slovenskega kmeta in delavca v borbi za nov družabni red, ki danes vedno bolj jasno terja skupen nastop vseh, ki jim današnja krivična družabna ureditev odreka najosnovnejše pravice do življenja. Največji del slovenskega delavstva je zrastel iz kmečkega podeželja in bo vsled tega ostal zvezan z zahtevami in borbami slovenskega ljudstva.

Iz delavstva samega je zrastla naša organizacija, delavstvo jo je vodilo, delavstvu je služila, v borbi za pravice slovenskega delovnega ljudstva je stala vedno v prvih vrstah, neuklonljiva in iniciativna. To je bila njena moč do danes, to bo njena moč in jasen cilj tudi v bodoče. Naš zadnji občni zbor je pokazal, da je delavstvo dovolj močno, enotno in borbena, da bo na svoji poti napredovalo in zmagalo!

Akcijski odbori in drugo

Kljub vsemu nekaterim še niso ali pa le nočejo biti jasne neke stvari in dejstva iz vsakdanjega življenja. So ljudje, ki bi se še zmerom radi zabavali s prepiri in nesoglasjem v delavskih vrstah. V te svoje umazane svrhe ustanavljajo eni nove strokovne organizacije, drugi zopet hočejo zlorabljati v svoje partizanske namene medstrokovne akcijske odbore, tretji pa spet pri poedinih strokovnih pokretilih dokazujejo svojo puhlo radikalnost in spravljajo v nevarnost uspeh delavskih strokovnih borb. Zato naj v kratkem k raznim tem rečem znova razločno povemo, kar mislimo.

Misel medstrokovnih akcijskih odborov je zrasla iz želje, da strokovne organizacije pri gibanjih za izboljšanje delovnih razmer po tovarnah in celih strokah lojalno in enotno nastopajo. S tem bi bila dana delavskim zahtevam dosti večja prodornost, kot pa jo ima ena sama strokovna organizacija. Ti odbori naj bi se snovali ad hoc, to je po potrebi, za vsako posamezno akcijo ali gibanje v tovarni ali stroki posebej. Za redne potrebe ima delavstvo tudi svojo strokovno organizacijo in svoje zakonito izvoljene zaupnike. Ko je zasnovano gibanje izpeljano, bodisi da je imelo popoln uspeh, ali pa je uspelo le delno ali pa sploh ni uspelo, skupen akcijski odbor v tovarni ali v celi stroki nima več dejanskih predpogojev za nadaljnji obstoj. V vseh teh odborih pa morajo biti vse v tovarni ali stroki prizadete strokovne organizacije popolnoma enakopravno zastopane in vse barve morajo imeti enako odmerjene pravice in dolžnosti. Le tako je mogoča zares enotna in udarna prodornost strokovnih pokretov za izboljšanje mizernih razmer delavstva.

Strokovne organizacije so nedavno tega započele s pomočjo Delavske zbornice široko in dobro premišljeno gibanje za enotno kolektivno pogodbo v vsej tekstilni industriji Slovenije. Da se gibanje čim bolj pripravi in čim bolj tudi naprej vodi in razvija, je bil ustanovljen v Ljubljani centralni akcijski odbor vseh strokovnih organizacij za tekstilno stroko. Po posameznih krajih, kjer je tekstilna industrija, pa so se sestali krajevni akcijski odbori. Ko bo naloga, ki so si jo zastavile strokovne organizacije, tako ali tako (upajmo, da najboljše) izpolnjena, tudi ti skupni akcijski odbori ne bodo imeli več smisla. — V zadnjih obupnih borbah v rudarskih revirjih so se tudi tu sestali skupni akcijski odbori in razvili svojo delavnost. Ker so akcije po sili razmer in same po sebi prav za prav zaključene, so tudi ti odbori upravičeno zaspali.

Opaziti pa se, da hočejo ponekod, kjer žal sploh ni ne JSZ, ne kake druge organizacije, tudi

snovali neke skupne akcijske odbore. Drugod zopet so n. pr. rdeči naenkrat silno navdušeni za neke še v zraku viseče skupne nastope in bi radi, da bi že kar jutri vsi nosili »enotne« uniforme, medtem ko so doslej leta in leta skoraj vsako sodelovanje odklanjali in so JSZ brezobzirno od rivali, kjer in kakorkoli so le mogli. To nenadno »navdušenje« je zato dvakrat sumljivo.

Nam, krščanskim socialistom, krščanskim strokovničarjem je prva skrb močna, udarna in silna Jugoslovanska strokovna zveza! Za določene strokovne akcije v dosego gospodarskega izboljšanja delavstvu pa smo zmerom pripravljene sodelovati z vsemi, ki hočejo v poštenu, odkriti ter brezkompromisni borbi priboriti delavstvu večji kos kruha. Kjerkoli se da za delavstvo kaj dobrega storiti, mora biti naša JSZ in njene skupine, pa tudi vsi zavedni naši tovariši in somišljeniki, zmerom zaven. Povsod pa mora biti že od začetka vsake akcije jasno, kaj je njen namen in cilj.

Za vsako gibanje ali akcijo je nekdo odgovoren. Odgovornost pa moreš prevzeti za nekaj edino le, če veš, za kaj jo prevzameš. JSZ se v svojih strokovnih borbah zaveda odgovornosti, ki jo ima napram sami sebi, to je napram svojem članstvu in napram celotnemu delavstvu. Le, kdor ima trdno zavest odgovornosti, more in sme voditi akcije in gibanja pošteno, dosledno in odkrito. Delavstvo je sito brezglavih kričavev in lažnivcev, ki so mu pripovedovali o njegovi silni moči, ko pa je bilo v resnici brezpravna raja in slabotno in je precej tako še danes. Tega se je slovenski delavski trpin tudi zares začel bridko zavedati. Zato ne bo več nasedal votlim frazom, ampak zahteva stvarnega dela, stvarne borbe in resničnih dejanj za odpravo krivic, pod katerimi ječi. Zahteva pa tudi odkrite besede, resnico brez vseh olepšavanj. Hoče z drugimi besedami vedeti, ali je nekaj rednim potom dosegljivo, ali ne. Zato so vsa licitiranja raznih delavskih zahtev hudo neumestna in pogubna, ker zavajajo posameznike in večje skupine v nepremišljene izpade, ki škodujejo njim samim in delavski celoti. Razne stavke pri nas in drugod po državi prav v zadnjih dneh to nesporno in prav razločno dokazujejo. Delavstvo je sito demagogije in ima prav, če z gorjačo udari po tistih, ki jo še hočejo uganjati, ko spozna pravo resničnost.

Vse to je bilo potrebno povedati, da bo za vse jasno, kaj misli in hoče JSZ in delavstvo, ki se v vsak dan naraščajoči množici zbira v njenem taboru. To delavstvo terja od vseh in od vsakogar resnost, poštenost, doslednost in odkritost proti samemu sebi in vsakomur drugemu.

K mezdnemu gibanju stavbincev

Borba, ki jo vodi stavbinsko delavstvo za svoje upravičene zahteve, se polagoma zaključuje z znatnim uspehom. Za Ljubljano in njeno neposredno okolico je bil med delavstvom in delodajalci dosežen sporazum, katerega smo objavili v zadnji »Delavski Pravici«. S tem sporazumom je bil napravljen vsaj skromen korak k zbolšanju delovnih pogojev stavbinskega delavstva. Sedaj nastaja vprašanje ostalih krajev in mest, kako se bo uredilo plačilno razmerje. V tem oziru so se vršila že pogajanja, in to v Kranju, Mariboru in Celju. Stavbinsko delavstvo se bo po dosedanjih izglelih zadovoljilo s tem, da se ljubljanski sporazum uveljavi tudi v ostalih mestih in krajih v Sloveniji.

Ker vlada med stavbinskim delavstvom pre-

cejšnja nejasnost, kdo prav za prav sodeluje v tej borbi s strani strokovnih organizacij, smatramo za potrebno, da na tem mestu damo nekoliko pjasnila. V Ljubljani se je ustanovila socialdemokratska podružnica Zveze gradbenega delavstva, ki ima svoj sedež v Belgradu. Ta podružnica je izdelala precej nepopoln predlog kolektivne pogodbe, katerega je predložila gradbenim podjetjem. Ta organizacija si je samolastno prisvojila monopol nad stavbinskim delavstvom in ni iskala nobenega stika z obstoječimi centralnimi strokovnimi organizacijami, v katerih je včlanjeno znatno število stavbinskega delavstva. Kmalu po započetih akcijah pa se je pokazalo, da ta organizacija še daleč ni kos oni nalogi, ki si jo je nadelala. Taktika postopanja je bila že od vsega začetka zgrešena.

Poročila z občnega zbora JSZ

Strokovno poročilo

(Strokovni tajnik Lombardo Peter.)

Samo posebi je razumljivo, da mora delavska strokovna organizacija posvetiti največjo pažnjo strokovnemu delu, ker je to

temeljno delo strok. organizacije

JSZ se tega tudi v polni meri zaveda, kar nam potrjuje njeno veliko delo, pa ne samo delo, marveč tudi uspehi, ki jih je dosegla in jih dosega v borbi za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev organiziranega delavstva. V kratko odmerjenem času ni mogoče podati izčrpnega poročila o vseh započelih in zaključenih akcijah in borbah, ki smo jih s pomočjo naših zavednih krajevnih odborov - zaupnikov in članstva v minuli poslovni dobi izvedli. Omejili se bomo le na najvažnejše dogodke.

Sklenjene kolektivne pogodbe

Kakor smo že na prejšnjih občnih zbora podarjali, je šlo naše stremiljenje v glavnem za tem, da se delovne in plačilne razmere čim boljše urede za delavstvo in sicer s kolektivnimi delovnimi pogodbami. V tem oziru smo v zadnjem poslovnem letu močno napredovali. Sklenili smo 7 novih kolektivnih pogodb, in sicer: v tovarni Peko v Trziču, v tovarni Remec na Duplici, v tekstilni tovarni »Stora« v St. Vidu nad Ljubljano, v tovarni platnenih izdelkov v Jaršah, v tekstilni tovarni Mitrovič-Ornik v Otiškem vrhu, v predilnici Mauthner v Litiji, v obratih zdravilišča Slatina-Radenci. S sklenjenimi pogodbami se je za delavstvo uredilo delovno in plačilno razmerje v navedenih obratih, pri čemer je delavstvo pridobilo pri plačah, pa tudi garancijo za pravilno izvajanje socialno varstvene zakonodaje. Če se bodo vse te kolektivne pogodbe pravilno in dosledno izvajale, bo delavstvo s tem pridobilo nad 1 milijon dinarjev letnih povškov. V nekaterih podjetjih smo

izboljšali plače tudi brez kolektivnih pogodb,

in to zlasti v lesnem podjetju Stare v Preserju, v valjenem mlinu Nastran na Homeu, v tovarni barv in lakov na Količevem, v lesnem podjetju kamniške korporacije in v Združenih opekarnah na Viču in na Brdu.

V nekaterih podjetjih je bilo treba voditi borbo zoper poslabšanje delovnih pogojev, predvsem plač, pri čemer smo tudi v glavnem uspeli.

Ostale strokovne akcije

Kolektivni pogodbi sta bili predloženi tudi tovarni Glanzmann-Gassner v Trziču in papirnici Bonač na Količevem, ki se pa nista mogli uveljaviti. Pri tvrdki Glanzmann Gassner v Trziču si je delavstvo kljub temu s to akcijo priborilo nekatere ugodnosti in to predvsem v pogledu izvajanja socialno-zaščitnih zakonov. Delavstvo tovarne Bonač na Količevem pa si je z dvomesečno stavko priborilo izboljšanje plač in ureditev delovnih razmer v obliki delovnega reda, ki do malega v celoti nadomešča kolektivno pogodbo. Ta

borba na Količevem je bila prav za prav borba za uveljavljanje organizacije. Borba je zahtevala mnogo truda in žrtev. — Tudi delavstvo tovarne Sešir v Škofji Loki je bilo prisiljeno stopiti v stavko radi stališča podjetja, ki ga je zavzelo napram upravičenim zahtevam. Ta stavka, ki je trajala skoraj 6 tednov, je pokazala, da je delavstvo popolnoma solidarno in vztrajno, čeravno je imelo le majhna sredstva za podpore stavkujočim.

Predlogi novih kolek. pogodb

V zadnjem času so bile predložene kolektivne pogodbe še sledečim podjetjem: tovarni barv Medic in Zankl v Domžalah, tovarni Titan v Kamniku, tovarni lakov na Količevem. Pogodba pa se izdeluje tudi za rudnik Kaolin v Črni pri Kamniku. Predvideno je, da se bo v mesecu juniju sklenila pogodba v Združenih opekarnah.

Kovinarji in rudarji

Delo kovinarjev in rudarjev je bilo tudi to poslovno leto v glavnem osredotočeno v borbi za izboljšanje pokojninskega zavarovanja pri bratovski skladnici. Vsi napori pa, kakor je videti, so brez uspeha. Zavarovanje pada v vedno večje primanjkljaje. Glavna bratovska skladnica v Ljubljani je izdelala nov predlog za sanacijo, ki pa, kakor smo informirani, ne bo sprejet. Baje zaradi tega, ker rudnika Trebče in Bor na ta predlog ne pristaneta. Težko je ugotoviti resnico, kje je glavni vzrok, da ne pride do rešitve tega za naše rudarje in kovinarje življenjsko važnega vprašanja. Eno drži: da vsi tisti, ki odločajo o usodi našega gospodarstva, naše socialne politike, nimajo nobenega pravega smisla za ta vprašanja in so jim vsa bolj ali manj le sredstvo, s katerim prihajajo k ljudstvu takrat, kadar ga potrebujejo.

Borba rudarjev za državne dobave

Rudarji so se lani od avgusta do septembra borili z zadnjimi napori za dobave. Uspehi pa so v tem pogledu zelo nezadovoljni. Letos je bil izvršen nato že ponoven napad. Kljub vsemu temu pa se razmere stalno slabšajo in je sploh čudno, da rudarji še tako mirno in potrpežljivo prenašajo to svojo težko usodo.

Stavka pri KID

Kovinarji na Jesenicah in Javorniku so lani v juliju stopili v stavko. Razmere so bile namreč tako napete, da je moral nekaj narazen. Stavka je delavstvu prinesla popoln uspeh, vendar pa ni bila brez žrtev.

Strokovna odbora rudarjev in kovinarjev,

ki sta v tem poslovnem letu imela pet sej, in sicer skupaj, sta k vsem aktualnim vprašanjem storila vse, kar je bilo mogoče. Da se je pokrenila akcija za medstrokovni odbor v revirjih in v Ljubljani, je zasluga ravno teh dveh odborov.

mogoče. Kakor je mogla uvideti, za enkrat ni mogoče doseči onih plač, s katerimi je vabila stavbinsko delavstvo v svoje vrste. Jugoslovanska strokovna zveza, ki predstavlja znatno število stavbinskega delavstva, ni bila ob početku tega gibanja obveščena niti o stavljenih zahtevah, niti o sklepanju stavke. Če bi bile takoj ob pričetku pritegnjene k sodelovanju vse organizacije, smemo trditi, da bi bilo delavstvo tudi brez stavke doseglo to, kar je doseglo s stavko, ker je bilo treba le voditi pravilno taktiko. Sodelovala je Jugoslovanska strokovna zveza pri vseh tozadevnih razpravah po svojih zastopnikih in mnogo pripomogla, da se je to gibanje še vsaj toliko uspešno zaključilo. Jasno pa je, da organizacija, ki pri stvari od vsega početka ne sodeluje, ne more prevzeti odgovornosti za ono, kar se dela brez njene vednosti in sodelovanja.

Radovedni smo, kaj bo na to rekel medstrokovni akcijski odbor vseh obstoječih organizacij. Ali gre pri tem za interese neke novo nastale organizacije ali pa gre v resnici za interese stavbinskega delavstva.

Zadnja seja v Zagorju je bila v tem pogledu velike važnosti. Sploh ta dva odbora s svojim vztrajnim, smotrenim delom vršita važno strokovno delo za rudarje in kovinarje in razbremenjujeta centralo v njenem težkem delu.

Tobačno delavstvo

je s 1. aprilom 1936 dobilo uzakonjeno starostno zavarovanje, pri čemer je prav mnogo pripomogla tudi JSZ, ki je neumorno delovala na tem važnem vprašanju že vsa povojna leta.

Tudi našim

hišno gospodinjskim poslom

smo posvetili veliko pažnjo, zlasti v pogledu boljše zakonite zaščite, h kateri smo prispevali vse ono, kar je za zaščito hišno gospodinjskih poslov v razmerju s splošno socialno-varstveno zakonodajo potrebno. Sodelovali smo na tozadevni posebni razpravi v Belgradu, ki je proučila načrt novega poselskega zakona za vso državo in tam uveljavili svoje predloge.

V zadnjem gibanju

stavbinskega delavstva

smo aktivno posegli v akcijo ter pripomogli, da se je ta borba v kratkem času zaključila z znatnim uspehom. Sicer nismo bili soprodlagatelj kolektivne pogodbe, niti nismo sodelovali pri sklepanju o začetku stavke, vendar smo sodelovali na vseh tozadevnih razpravah in smo s tem mnogo pripomogli, da je zgrešena taktika stavkovnega vodstva krenila v pravo smer.

O našem podrobnem delu, ki je bilo izvršeno v pogledu številnih intervencij v zadevi odpustov, dopustov, odtrgovanja plač, kršenja zakonitih predpisov itd. na tem mestu ne bomo razpravljali.

Naš prispevek k

splošni socialno-politični zaščiti delavstva

je bil v glavnem v sledečem: Ob priliki kongresa DZ v Belgradu meseca januarja 1936 so se vršile tri važne razprave za tekstilno delavstvo, za rudarje in za hišno gospodinjske posle. Na to anketo smo delegirali naše strokovničarje prizadetih strok, ki so zastopali svoje stroke in tudi dobili vpogled v vprašanja, ki so bila na razpravah. Dalje smo vsestransko podpirali akcijo za oživiljanje zakona za zaščito minimalnih delavskih mezd in sodelovali v mnogih tozadevnih razpravah, kjer smo prednašali svoje samostojne predloge. V ostalem pa je šlo naše socialno-politično delo v pravcu znane spomenice od 8. septembra 1935, ki je bila poslana vsem merodajnim činiteljem in važnejšim socialnim ustanovam.

Poslovno in organizatorično pročilo

(Strokovni tajnik Rozman Jožko.)

Jugoslovanska strokovna zveza danes v resnici ni več samo zgolj delavska strokovna organizacija, marveč pravo delavsko gibanje, okrog katerega se zgrinjajo tisoči krščansko socialističnega delavstva.

Razvoj in porast, ki ga od lani zopet beleži, je samo dokaz, da vse težave in ovire, ki se ji stavlajo na pot, ne morejo niti malo omajati vere in zaupanja delavstva v JSZ. Delavstvo se namreč dobro zaveda, da je to organizacija, v kateri še vlada duh demokracije, medsebojnega zaupanja in iskrenega tovarištva.

Statistika

Številke so zato najbolj zgovoren dokaz. 1935. Zveze članov 1558 (7). Skupine članov 2934 (41). Skupaj 4492.

1936. Zveze članov 1714 (več 156). Skupine članov 4772 (več 1838 — 56%). Skupaj 6486 (več 1994 — v % + 44.3).

Vplačana članarina je napram letu 1934 nekoliko padla. Tako je znašala v letu 1934 78.50%, v letu 1935 67.44%, to se pravi manj za 9.14%.

To pa ni toliko kriva šibkost organizacije, marveč so tukaj vzroki v tem, ker nove skupine

Nujno je bilo treba, da so vse strokovne organizacije posegle z aktivnim sodelovanjem v to gibanje, ker je bilo jako dvomljivo, da bi se po poti, katero je šla ta organizacija, sploh doseglo tako izboljšanje. Le s sodelovanjem vseh organizacij, je bilo možno zgrešeno taktiko spraviti v pravi tir in tako doseči sporazum z delodajalci.

Neki funkcionarji iz vrst te nove organizacije razširjajo sedaj med delavstvom vesti, da Jugoslovanska strokovna zveza pri tej akciji ne sodeluje in da se sploh za vprašanje stavbinskega delavstva ne zanima. Mi vemo, zakaj te vesti. Nekaterim se zdi potrebno, da pri delavstvu onemogočijo vse organizacije, zlasti pa Jugoslovansko strokovno zvezo, z namenom, da se stavbinsko delavstvo organizira le v tej organizaciji, ki je šele nastala. To nam dokazuje dejstvo, da je podružnica Zveze gradbenih delavcev med svoje zahteve, ki jih je predložila nekaterim delodajalcem, postavila tudi zahtevo, naj se prizna samo ta organizacija kot edina pravno veljavna zastopnica stavbinskega delavstva v dravski banovini. Ta organizacija si torej lasti nekaj, kar je za enkrat ne-

plačujejo šele drugi mesec članarino. Prvi mesec plačajo samo pristopnino. Dalje je vzrok tudi v tem, ker smo imeli velike stavke in v tem času skupine članarine niso plačale.

15 novih skupin

Od lanskega občnega zbora smo porastli od 41 strokovnih skupin na 56. To je za 15 skupin. Zasluga, da smo mogli ustanoviti toliko novih postojank, gre predvsem našim agilnim tovarišem strokovničarjem na deželi, kakor tudi krajevnim zaupnikom, ki so posebno v kamniškem okraju s silno vnemo delali na razširjenju JSZ. Pri tem moramo naglasiti, da so krajevne skupine JSZ veliko bolj delavne in aktivne, kot vključene zveze. Vzrok je v tem, ker skupine stoje s svojim delom veliko bližje in v boljših stikih z matico — centralo, kakor zveze, kljub temu, da so nekatere od zvez celo v Ljubljani. Prihodnje leto bo treba tudi ta nedostatek odpraviti in zveze čim bolj pritegniti k skupnemu delu v JSZ.

Vzgojno delo

Pri vsem ogromnem in trudapolnem strokovnem delu smo vendar kar največ mogoče posvečali pozornosti vzgojnemu in organizatoričnemu delu in so se vršili tečajji v Ljubljani, na Duplici (za kamniški okraj), v Mariboru in v Kranju. Zavedamo se namreč, da mora to delo iti vzporedno z ostalim strokovnim delom, kajti dober razvoj organizacije je mogoče le tedaj, ako se vzporedno in sistematično vrši tudi vzgoja strokovnega naraščaja.

Širše načelstvo

Da je delo res kolikor mogoče dobro funkcioniralo, je bila v prvi vrsti skrb strokovnih tajnikov in načelstva. Pri tem je imelo načelstvo zelo dobrega pomočnika v članih širšega načelstva JSZ, ki so iz naših posameznih krajevnih skupin bili na lanskem občnem zboru izvoljeni v načelstveni odbor. Širše seje načelstva so prav za prav najvažnejši stik z delavstvom in le te prav za prav dajejo direktive in pravo smer vsemu našemu delu in gibanju. Teh širših sej je bilo v teku leta pet, seji vodstva pa sta bili dve. Na prvi seji vodstva smo razpravljali

o spomenici

ki je bila predložena najvišjim predstavnikom države, v kateri smo obrazložili položaj delavstva in zahtevali, da naj se država pobriga, da bo dovolj zaščitila delavski stan. Na drugi seji vodstva smo razpravljali vprašanje celjskega sporazuma, kakor tudi obrambe JSZ proti raznim napadom in klevetam, ki so imele namen škodovati ugledu in časti JSZ. Da smo kar bolj močno poudarili važnost in potrebo spomenice, ki je bila predložena v septembru lanskega leta, kakor sem že navedel, najvišjim predstavnikom države, smo organizirali 17 javnih shodov, ki so se vršili po vseh večjih krajih Slovenije. Vsi ti shodi so zelo lepo izpadli in bili številno obiskani.

Strokovnih sestankov

je bilo v tem letu toliko, kot še nikoli. Ne suhoparnih predavanj, marveč sestankov, ki jih je narekovala živa potreba in čas, pa naj bi bilo to v borbi za vsakdanji kruh ali v poznanje socialno političnih razmer, delavske zakonodaje in položaja delavstva.

Kakor smo vsa aktualna in pereča vprašanja obdelali na sestankih, širših sejah, tako smo naše zahteve tudi javno manifestirali na

delavskih taborih,

ki so se lani vršili po različnih krajih Slovenije. Vseh taborov je bilo sedem, katerih krona je bil tabor pri Sv. Joštu, Krekovi univerzi. Ta tabor je pokazal, da smo si tekom let ustvarili armado zavednih delavcev, ki znajo tudi manifestirati in ki so pripravljani na klic JSZ stopiti strnjeno in vrste in se tudi javno boriti za delavske pravice.

Znak in prapor JSZ

V načrtih smo imeli, da bomo to leto izdali članski znak in si nabavili prapor. Za enkrat pa nam to ni bilo mogoče, ker nam je oblast znak oziroma dovoljenje, da bi ga nosili, prepovedala, in sicer iz tega razloga, češ, da ni za to v pravnih pravne osnove. Toda tudi to bomo sčasoma

uredili. Zato imamo danes na dnevnem redu poleg drugega tudi predlog za spremembo pravil v tem pravcu.

Centralni tečaj

Tečajji v mesecu marcu vsakega leta so postali že nekaka tradicija. Ti tečajji postajajo nekaka visoka šola za naše delavske voditelje, za našo delavsko elito. Udeležba na letošnjem tečaju je pokazala, da se naši tovariši živo zanimajo za to, da bi se o vseh problemih in vprašanjih, ki se jim stavlja na pot, izpopolnili in dobili dovolj znanja ter vpogleda v svet in razmere, da bi tako mogli kar bolj uspešno pri svojem vsakdanjem delu koristiti delavstvu. Ta požrtvovalnost je občudovanja vredna in more rasti le iz močnih in kremenitih značajev. Zato smo lahko uverjeni, da bo JSZ s takimi voditelji in aktivnimi borci v delavskih centrih počasi popolnoma prevladala. Dalje so bili tečajji tudi v Kamniškem okraju, Mariboru, Kranju, Škofji Loki, Medvodah, Zagorju in Krmelju. Najboljše pa vrši vzgojno delo med našim delavstvom naša

„Delavska pravica“

Tudi pri njej opažamo napredek, pa naj bo v obsegu, v pogledu agitacije za inserate itd. Novoletna številka je na primer izšla že na 24 straneh, kar so omogočili tovariši z dežele, ki so pridno in marljivo zbirali inserate. To, kar pred leti z vsemi okrožnicami, prošnjami in dokazovanji nismo mogli doseči, je sedaj naredila ena sama okrožnica, ne da bi bilo potreba za to še kakšnih posebnih opominov. Uverjen sem, da se bo v teku tega leta to stanje še izboljšalo.

Že iz tega, kar sem povedal, sledi, da je pri vsem tem delu, ki smo ga dosedaj vršili, treba vztrajati, nadaljevati in ga izpopolnjevati. Predvsem bi bilo v letošnjem letu nujno potrebno, da izvedemo za vse večje stroke

strokovne odbore

kateri bi za dotične stroke vršili vso potrebno strokovno delo. Danes delujeta zelo živahno in

precej uspešno strokovni odbor rudarjev in kovinarjev. Taki odbori so namreč velika opora centrali, kajti ona se spričo vedno večjega obsega tako članstva, kot dela, ki s tem narašča, ne more dovolj posvečati posameznim strokam. Stroke pa zahtevajo veliko študija in poznanja razmer, ki v njej vladajo. Le tako je namreč mogoče potem tudi uspešno delo za posamezne stroke.

Ze lani smo na občnem zboru ugotovili potrebo po ustanovitvi lastne tiskarne. Letos je ta zamisel že toliko dozorela, da imamo registrirano svojo zadrugo

„Delavsko tiskarno“

Ta stvar za naš delavski pokret ni majhnega pomena. Vse tiste dobičke, ki jih danes dajemo raznim tiskarnam, pa naj bo to pri »Delavski Pravici«, Delavski založbi, pri naročenih raznih publikacij, tiskovin itd. bi ostali JSZ, oziroma naši tiskarni, s čemer bi potem ona lahko izdajala »Delavsko Pravico« v večjem obsegu in razne publikacije. Sploh je težko preceniti vso važnost in potrebo lastne tiskarne za naše gibanje, ker šele tedaj, ako bi to imeli, bi mogli govoriti o popolni samostojnosti. Danes je težko za denar. Zato je treba omogočiti delavcu, da dobi čim ceneje delavski tisk, kajti v veliki meri odloča v javnem mnenju baš tiskana beseda. Te imamo mi veliko, veliko premalo in imamo ravno tu priliko, da jo s tem, ako se osamosvojimo, kar najbolj povečamo in razširimo. Vse krajevne skupine JSZ in MZ so sprejele okrožnice s potrebnimi navodili. Zelim samo, da bi čim več delavcev razumelo veliko važnost te akcije in bi pristopili kot združniki ter tako omogočili, da bi čimprej to zamisel mogli uresničiti.

Naše delo mora iti za tem, da se tudi

gospodarsko popolnoma osamosvojimo

in ustvarimo lastno gospodarstvo, na podlagi katerega bomo mogli potem našemu delavstvu v veliko večji meri vračati vse ono, kar nam je do slej zaupalo.

Mladinska zveza

(Tajnik MZ Tone Fajfar.)

Na današnjem občnem zboru so navzoči tudi zastopniki skupin MZ. Potrebno je, da MZ sodeluje pri naši matici JSZ. Zakaj dobro vemo, da nove družbe ne bomo mogli ustvariti brez izboljšanja tudi gospodarskih in socialnih razmer našega delavstva poleg duhovne preroditve, ki je nujno potreben temelj novega družabnega reda. Nalogo duhovnega prerodenja našega delavstva si je načela Mladinska zveza.

MZ šteje 738 članov, ki so razdeljeni v 13 skupinah, in sicer: v Ljubljani, Kranju, Duplici, Radomljah, Preserju, Kamniku, Zalogu, Zagorju, Laškem, Hudi jami in v Celju. Med najbolj delavne skupine spadajo radomeljska, zaloška, zagorska in hudojamska. Skupine so v preteklem letu delovale na kulturnem polju, prirejale so sestanke, igre, izlete itd. Centrala MZ je priredila dvoje pomembnih prireditev: jeseni tečaj za odbornike MZ, 10. maja pa kongres krščanske socialistične delavske mladine, ki je jasno pokazal, da se naše gibanje širi in da smemo z zaupanjem gledati v prihodnost.

Začeli smo s pripravami za preureditev dela v MZ, stopili smo v stike z bolgijskimi žostisti. MZ mora postati za slovensko delavstvo to, kar

so za Belgijo, Francijo, Holandijo, Švico, Kanado in Kolumbijo žostisti, Krščanska Delavska Mladina.

Za uvod k novemu delu bomo v jeseni izdali Priročnik KDM, ki bo postal vodilo v našem delovanju.

Ker je krščansko delavsko mladinsko gibanje nad vse važno tako za duhovno kakor tudi za gospodarsko in socialno rešitev našega delovnega ljudstva, ne sme ostati brez skupine MZ nobena strokovna skupina. Brez mladine tudi strokovno gibanje še zdaleč ne bo doseglo tistih velikih uspehov, ki so za to potrebni. Po vseh krajih, kjer je že JSZ, se morajo ustanoviti tudi MZ.

Poleg teh nalog imamo še mnogo drugega, kar je za nas nujno potrebno. Ze delj časa se pripravljamo za izdajanje delavske družinske revije; nujno nam bo postal potreben poseben organizacijski list za KDM. To in še mnogo drugega bomo lahko dosegli, če bomo sodelovali vsi z vso požrtvovalnostjo in razumevanjem za naše velike naloge.

MZ naj postane močno gibanje, vzgoji naj zavedne in junaške krščanske delavce, ki bodo zgradili novo pravično družbo.

Za novo bolnišnico!

Jesenice, 15. junija.

Jeseničani so na javnem zborovanju v nedeljo 14. junija slišali poročila o stiski in bedi, ki vlada v ljubljanski bolnišnici. Izvajanja govornikov so bila pazljivo poslušana in ni manjkalo protestov proti temu kulturnemu škandalu.

Okrajni zdravstveni referent je podal žalostno sliko iz svojih lastnih izkušenj. Navajal je primere bolnikov, ki so potrebni zdravljenja, za katere pa v ljubljanski bolnišnici ni prostora. Poudarjal je potrebo posebne bolnišnice za gorenjski kot. Zastopnik ljubljanskega akcijskega odbora je nakazal smernice in pota za doseglo cilja, katerega si je zastavil jeseniški akcijski odbor.

Zdravnik jeseniškega protituberkuloznega eks-

panzerja je orisal težko službo zdravnika, ki mora dnevno preiskati 150 do 200 bolnikov in ugotoviti, kdo je zdravljenja najbolj potreben. Kajti v dnevni knjigi je zapisano, da je praznih postelj na razpolago le malo. — Ako pridejo komisije iz drugih držav, jih navadno peljejo na Golnik, ki pa je običajnim zemljanom zaprt, ker za delovne stanove ni potrebnih sredstev niti za nujna zdravljenja, ljubljanske bolnišnice pa se jim sploh ne upajo pokazati. Prikazal je tudi vso nesmiselnost našega gospodarstva. Bled je poln hotelov in poslopij, ki so večino dni v letu prazna, bolnišnic pa primanjkuje.

Zastopniki delavstva so dokazali, kako se zaradi netočnega izvajanja delavske varstvene zako-

STROKOVNA POROČILA

Iz centrale

Iz centrale. Nekateri skupine nam še niso obračunale kongresnih razglednic. Prosimo, da to čimprej uredite. — Prav tako naprošamo vse krajevne skupine in zveze, da po možnosti kmalu zberejo denar za kongresno brošuro ter zneske nakažejo kar poleg članarine JSZ. — V centrali imamo še veliko novih stvari, ki čakajo rešitve, zato bi radi stare račune uredili in likvidirali. Prosimo!

Maribor. Vsem članom Jugoslovanske strokovne zveze v Mariboru in okoliškimi skupinam se naroča, da se udeležijo Slomškove proslave, ki bo v dne 28. in 29. junija v Mariboru. — Načelstvo ekspoziture JSZ v Mariboru.

Stavbinsko delavstvo

Domžale. V nedeljo 14. maja se je tukaj vršil sestanek stavbinskega delavstva kamniškega okraja, organiziranega v JSZ. Na sestanku je v imenu centrale poročal tajnik Jože Grošel, ki je v prvi vrsti poročal o meznem gibanju stavbinskega delavstva. Pri tej priliki je razkril demagogijo in laži, ki jih po kamniškem okraju širijo nasprotniki o stališču Jugoslovanske strokovne zveze o meznem gibanju stavbinskega delavstva. Iz poročila so navzoči spoznali, da je Jugoslovanska strokovna zveza rešila stavbinsko delavstvo, da ni delilo enake usode kot stavbinci v Belgradu, kjer se je, kot smo čitali v zadnji Delavski Pravičici, stavka končala z razsulo. — Tov. Ciril Škofic iz Jarš je razložil osnutek kolektivne pogodbe za stavbinsko delavstvo. Ugotovil je, da je treba izpopolniti še nekatere pomanjkljivosti in potem izvojevati, da bo res stopila kdaj v veljavo.

Sklep sestanka je bil, da Jugoslovanska strokovna zveza organizira čimprej sestanek, na katerega se povabijo vsi stavbni podjetniki, zastopniki merodajnih strokovnih organizacij Delavske zbornice, Inšpekcije dela ter sreski načelnik, kjer naj bi se doseglo, da se tudi v kamniškem okraju uveljavi sporazum, sklenjen 5. maja med gradbenimi podjetniki in zastopniki strokovnih organizacij v Ljubljani.

Lesno delavstvo

Preddvor. V soboto 13. junija zvečer se je vršil pri nas sestanek lesnega delavstva, zaposlenega v tukajšnjih lesnih podjetjih, na katerem sta poročala strokovna tajnika Jože Grošel in Janez Pestotnik. Prvi je razložil položaj, v katerem se nahaja lesno delavstvo v Sloveniji in kratko omenil tudi zadnjo stavko stavbinskega delavstva. Drugi je pozval delavce, da zbirajo material, da se ob ugodnem trenutku sklene kolektivna pogodba tudi v tukajšnjih podjetjih. Živi borba!

Viničarji

Uspeh naše borbe. Organizirani viničarji so sestavili spreminjalni predlog proti sedanjemu viničarskemu redu ter so na vseh koncih pritiskali, da bi itak minimalne pravice viničarjev še reducirali. Ker pa reševanje viničarskega vprašanja ni zadeva samo viničarjev samih, marveč tudi države in njenih v to pristojnih oblasti, s svojim predlogom »Pravilnika o viničarskem redu« niso uspeli. Nasprotno! Ugodilo se je zahtevi organiziranih viničarjev, da ostane sedanji viničarski

nodaje obremenjujejo naše bolnišnice. Orisali so vso težo davčnih bremen, ki jih nosi Slovenija, vračajo se pa vse ogromne dajatve le v pišli meri. To je znak, da smo zares zapostavljeni. Izjavljali so pripravljenost, da se v enotni borbi zavamejo za postavitev popolne nove klinične bolnišnice v Ljubljani in sploh za izboljšanje zdravstvenih ustanov v Sloveniji.

Tudi zastopniki kmetov in obrtnikov so izjavili svojo solidarnost s tem pokretom in poudarili, da je le v slogi moč in kjer je moč, tam je tudi zmaga.

Sprejeta je bila dokumentirana spomenica, ki je bila odposlana vsem merodajnim činiteljem. S pozivom, da vse prebivalstvo podpira akcijski odbor, ki bo svoje delo vztrajno nadaljeval, opirajoč se na slog in edinost celotnega prebivalstva, je predsednik zaključil to impozantno ljudsko manifestacijo.

red neokrnjen in da se mora točno izvajati. V dokaz temu naj služi naslednji razglas:

RAZGLAS

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani je doznala, da se uredba o viničarskem redu iz leta 1928 le deloma izvaja. Zlasti inozemski viničarji ne izvajajo določil citirane uredbe in jo splošno sabotirajo. Pri tem se sklicujejo na bivše avstrijske viničarske zakone, praktično pa ne izpolnjujejo niti enih, niti drugih, kolikor jim ti nalagajo kake dolžnosti. Tako ravnanje inozemskih viničarjev vpliva slabo tudi na tužemske viničarje, zaradi česar pridejo viničarji v več primerih le težko do svojih zakonitih pravic.

Zato se zaradi naloga kraljevske banske uprave v Ljubljani z dne 8. maja 1936 VI. No. 7091/2 opozarjajo vsi viničarji brez ozira na svoje državljanstvo, njihova društva in vinorodne občine, da velja sedaj glede viničarjev le uredba o viničarskem redu iz leta 1928, nadalje, da morajo imeti od dne, ko je zadobila ta uredba pravno moč, vsi viničarji zaposlene viničarje le z novimi viničarskimi knjižicami ter da se morajo upoštevati določbe citirane uredbe tudi s strani viničarjnikov.

Proti kršilec citirane uredbe se bo postopalo po § 32. cit. uredbe. Sreski načelnik: Dr. Farčič.

V Subotici so pretekli mesec štrajkali poljedelski delavci. To zaradi premajhne plače. Ker se z delodajalci niso mogli sporazumeti, je banska uprava v Novem Sadu odredila, da znašajo mezde do žetve dnevno s hrano 20 Din, brez hrane pa 25 Din. Tako so zahtevali delavci in so potem tudi s štrajkom prenehali. Zakaj pa so ti dosegli?

Gradbeno delavstvo

Gradbeni delavci na cesti Reka—Sv. Areh. V soboto 13. t. m. se je v Reki vršil sestanek delavstva, ki je zaposleno pri gradnji nove banovinske ceste od Zgor. Hoč na vrh Pohorja. Sestanka so se udeležili delavci polnoštevilno. O potrebni solidarnosti delavstva vsepovsod v borbi za njegove pravice je govoril tov. Rozman Peter. Vsi delavci so se soglasno izjavili za vstop v JSZ. Izvolili so si petčlanski odbor ter so se izdala vsa potrebna navodila glede organizacije in da se položaj teh delavcev zboljša in spravi v sklad z zakonitimi predpisi.

Oblačilno delavstvo

St. Vid nad Ljubljano. V petek, dne 5. junija, se je vršil v Ljudskem domu občni zbor strokovne skupine lesnega delavstva. Občni zbor je pokazal po udeležbi, da se je delavstvo vendar enkrat pričelo resno zanimati za toliko potrebno skupnost in uvidelo, da brez skupnosti ni mogoče urediti skrajno slabih delavskih razmer v St. Vidu in okolici. Na občnem zboru je bil tudi neumorni delavec na strokovnem polju tov. Jože Gostinčar, ki je v zelo spodbudnih besedah poudarjal pomen in potrebo strokovnih organizacij. Zastopnik centrale tov. Jože Rozman je v lepih besedah podal delo krščanske strokovne internacionale na gospodarskem in javnem življenju. Poudarjal je, da mora strokovna organizacija sloneti samo na strokovnem delu, kakor nam dajejo zgled druge organizacije, včlanjene v krščanski strok. internacionali. Po poročilih odbora je bil izvoljen novi odbor z malimi spremembami. Pri slučajnostih se je razvila živahna debata.

Lesni delavci

Bohinjska Bistrica. Skupina lesnih delavcev je imela v nedeljo 14. junija članski sestanek, na katerem sta poročala dva tovariša. Poročili o delavskih težavah in o občnem zboru JSZ so delavci z zanimanjem sledili. Ugotovili pa smo tudi ob tej priliki, da smo sami, kar je podčrtal tudi tovariš Zumer na občnem zboru JSZ. Toda kljub temu nas ni strah. Jasna so naša pota in jasni naši cilji! Čas sam je naš najboljši zaveznik, ker seka tako globoke rane, ki se ne dajo zdraviti samo z obliži. — Delavstvo je na tem sestanku odločno protestiralo proti zavlačevanju izplačila mezd pri javnih delih ob Belci. Ali v Ljubljani koledar drugače kaže kot pri nas? Smo sredi junija in zadnji čas bi bil vsaj danes prinesiti tiste ficke, ki jih zasluži uboga delavska para na mesec. Gospodje, mi ne kalkuliramo s tisočaki, ampak imamo odmerjenih

samo 500 Din na mesec. Morda je ta naredba nekak poskus za minimalne plače. Enkrat je nekdo učil osla brez jesti živet. Toda, ko ga je naučil, mu je sivec poginil. Mi pa imamo bolj čuteče gospodarje, saj dobivamo vsak teden bone za hrano. Ako se uvedejo še za druge potrebščine — pa bo domovina rešena. — Zadnjič se je vozil nek delavec na Bled. Ker mu je pri blagajni računalo namesto 8, 12 Din, je delavec ponižno pripomnil, da je pomota. Uradnik ga je opozoril: »Pa v takem tonu govorite z menoj, ali sem mar vaš hlapec?« Delavec mu je odgovoril, da ako nas ne bi bilo tukaj, tudi njega ne bi bilo treba. Nato je v silni jezi zaloputnil okence. Kdo je tukaj z lepšim tonom nastopil, naj sodi javnost. Povemo pa vsem gospodom »inteligentom« in privatnim kravatarijem, da tudi mi nismo njihovi hlapci in ne bomo več. Dosti imamo praznega besedičenja, dejanj hočemo. Nobene miloščine ne prosimo, kar pa je našega, z vso pravico zahtevamo. Pa brez zamere, parfimirana meščanska družba, saj si izšla iz delavnih stanov!

Naši zbori

Slovenska Bistrica. V nedeljo 21. t. m. ob 9 bo v dvorani hotela Beograd važno delavsko predavanje, na katerega vabimo vse člane skupine, s seboj pa povabite še vse svoje prijatelje in znance delavce, ki še niso strokovno organizirani.

Kamnik. Strok. skupina kovinarjev v Kamniku sklicuje v nedeljo, 21. junija, ob pol 10 dopoldne članski sestanek v restavracijo Rode v Kamniku. Na sestanku se bodo prečitala tudi pravila »Podpornega fonda«, ki stopi s 1. julijem v veljavo. Udeležba je za vse člane strogo obvezna. Pridite vsi in točno! — Odbor.

St. Vid nad Ljubljano. V torek, dne 23. junija, ob 8 zvečer se bo vršil v Ljudskem domu redni sestanek strokovne skupine delavstva v St. Vidu. Dolžnost vseh članov je, da se sestanka udeležijo in pripeljejo tovariše s seboj. — Odbor.

Naše gibanje v Zagorju ob Savi

Skupina rudarjev JSZ v Zagorju sklicuje za nedeljo, dne 21. junija ob 9 dopoldne javen shod za rudarsko in vse ostalo delavstvo zagorske doline. Poročal bo tov. Lombardo, tajnik JSZ: O splošnem stanju in vseh aktualnih vprašanjih rudarskega in ostalega delavstva. Drugi bo govoril tov. Jurač iz Celja: Vzgoja delavstva in delavske mladine.

Tovariši! Naša dolžnost je, da se vabilu odzovemo polnoštevilno in pripeljimo vse one tovariše, ki še stoje ob strani organizacije, da pomnožijo vrste že organiziranega delavstva. Dnevni red našega zborovanja je zelo važen, zato naj bo dvorana do zadnjega kotička napolnjena.

Za soboto, dne 20. junija pa sklicuje naša skupina JSZ sestanek, za apneničarsko delavstvo TPD in tudi drugih apnenic. Sestanek se bo vršil ob 7 zvečer v dvorani Zadržnega doma v Zagorju. Na sestanku se bo obravnavalo in proučilo položaj apneničarskega delavstva. Sestanka se bo udeležil zastopnik centrale JSZ tov. Lombardo. Vseh že organiziranih članov je udeležba dolžnost. Vse ostalo delavstvo, ki še ni organizirano, naj se tega važnega sestanka do zadnjega udeleži, da se bodo nadalje podvzeli vsi potrebni koraki v korist tega tako izkoriščenega delavstva! Tovariši apneničarji, Vaše mesto je v organizaciji in v organizaciji nadaljnja rešitev Vašega skelečnega vprašanja! Seveda, treba pa bo več solidarnosti in medsebojnega zaupanja! Naj bo sobotni sestanek dokaz Vaše volje po solidarni borbenosti vseh, po zboljšanju in Vaši pravici, ki Vam pripada! V soboto nasvidenje!

V zadnjem času smo pretrpeli mnogo strahu. Grozile so nam velike redukcije, po katerih bi se zagorski rudnik skoraj čisto ustavil. Po mnogem in težkem trudu nas vseh smo bili vendar rešeni. Državna naročila premoga so bila — sicer ne, kolikor smo zahtevali — a vendar toliko povečana, da TPD ne bo izvršila nobenih redukcij. Delen uspeh se je pokazal tudi v Zagorju, kjer se je na pr. za junij prvotno določeni mesečni kontingent zvišal od 7700 na 9000 ton in je bilo dovoljeno tudi nadaljnje odpiranje podkrajnega rova, kar bo podaljšalo življenje kisovškemu rudniku. Nismo tiste vrste, da bi hoteli uspehe obešati na veliki zvon: ljudje sami predobro vedo, kdo jim

Viničarjem večje plače

Zadnji čas gre pri nas zelo močno gibanje za zvišanje delavskih plač. Tu za stavbince, tam za rudarje, za tekstilce, lesne delavce, predvsem pa za poljedelske delavce. V zvezi s tem splošnim mezdinim gibanjem se pri državni vladi sami pripravljajo zakon o minimalnih mezdah. Vršile so se že razprave, seje, ankete in pogajanja, ustanavljajo se tarifni odbori, vse samo z namenom, da se pri nas plače delavstvu zvišajo. Tako prinašajo tudi časniška poročila vesti, kako so v nekaterih krajih na Hrvaškem mezde poljedelskemu delavstvu znatno povišali. Tudi »Slovenec« je nedavno razpravljal in podčrtal, da delavske mezde, dnevno po dvajset dinarjev, pri nas sploh ne bi smelo biti.

To so vesela poročila in znamenja zlasti za našega slovenskega viničarja, kakor tudi za kmetkega delavca, ki naj dobita že skoraj svojo res primerno in pošteno zasluženo plačo. Viničarji, ki so se stalno borili za to, pa v tej borbi ne ostajajo več osamljeni, predvsem, ker so zaradi vedno hujše pritiskajočih gospodarskih in socialnih razmer na najvišjem mestu države bili prisiljeni začeti več misliti na delovnega človeka, kakor je to bila navada do sedaj. Saj se je ravno viničarskim pokretašem za pravične plače vedno podtikal boljše življenje in nergaštvo proti obstoječemu družabnemu in gospodarskemu redu.

Občni zbor delegatov Strokovne zveze viničarjev v Ljubotmeru je že l. 1934 postavil v svojih spomenici zahtevo po ureditvi minimalnih plač. Pri kmetu, ki da delavcu celodnevno hrano za lažje delo, bodi plača 10 Din, za težje pa 15 Din, pri vseh drugih, ki pa ne dajo popolne hrane, za lažje delo 20 Din, za težje pa 25 Din. Ze tedaj so organizirani viničarji gledali v prihodnost, in to veliko bolj kot pa vsi tisti vinogradniki ter njihove organizacije, ki so z znižanjem plač viničarskemu delavstvu mislili reševati sebe in krizo. Dočakali so ravno nasprotno. Kolikor manj so dajali viničarjem plače, toliko manjša je bila njihova kupna moč, toliko manj so tudi vinogradniki mogli računati na dobre cene in prodajo svojih vin. Kaj pomaga, če so n. pr. cene vinu tako nizke, naše žitnice še tako polne in vsega dovolj, ako pa delavec kot kupec vsega nima možnosti zaslužka. Nič ne pomore vinogradniku, če bo ponujal vina po 50 par liter, če jih pa delavec niti petindvajset nima.

Tako zvani napredni in organizirani vinogradniki, ki bi po svoji vlogi morali biti kažipot k boljšemu gospodarjenju drugim, so zahteve viničarjev po višji in pravični plači sploh imenovali škandal in demagogijo. Zdaj pa sami najbolj čutijo (in to prav občutno), kako se ta vnebovpijoči greh (delavcem zaslužek odtrgovati) nad njimi maščuje. Gotovo bodo spet tu boji, ko pride do tarifirane ter s silo zakona določene boljše mezde viničarjem. Toda to bo le v začetku. Ko pa bodo spoznali veliko dalekosežnost ter blagodejen vpliv urejenih in višjih plač na celotni gospodarski in socialni položaj, bodo blagorovali, kar še danes preklinjajo. Spoznali bodo, da so ravno pravilno urejene plače delavstva (tudi viničarjev) tisti glavni ventilator, ki more takoj odpihniti od nas to strašno stisko gospodarske krize. Dajte tedaj viničarjem plače, ki bodo vredne njihovega dela, pa se vam ni bati ne mačkovanja, ne komunizma in ničesar! Sele tedaj, ko bodo tu pravične plače, bo dana vinogradnikom pravica očitati viničarjem marsikaj glede poštenosti, treznosti in strokovne sposobnosti. Vsako delo se začne pri plači, ne pa obratno. Ker bo k tej stvari še potrebno veliko govoriti, se k temu še povrnemo. Za viničarje same pa naj velja geslo, ki mora od bajte do bajte, složno in organizirano: »Pravične plače hočemo, zato prej ne bomo mirovali, dokler jih ne bomo dosegli!«

P. Rozman.

Lepa sloga delavcev v tovarni „Peko“

Tržič, 15. junija.

V nedeljo, dne 14. t. m. so se zbrali v prostori Rokodelskega doma v Tržiču delavci in delavke, kateri so zaposleni v tovarni »Peko«. Delavstvo v tej tovarni si je lansko leto prvokrat izvajalo svojo kolektivno pogodbo, katere je v preteklem letu nudila delavstvu marsikatero ugodnost in ga obvarovala marsikatero neprijetnosti. Ni bila sicer najboljša, a tudi ne najslabša. Letos pa je podjetje predlagalo k tej kolektivni pogodbi par sprememb, katere sicer niso posebno hude, a v par točkah vendar precej občutno zadenejo delavstvo. K razgovoru o teh spremembah se je zbralo v nedeljo delavstvo v lepem številu. Niso sicer prišli vsi, toda tisti, kateri se svojih pravic in vrednosti kolektivne pogodbe zavedajo, so prišli. In teh ni bilo malo. Sestanek so se udeležili tudi zastopniki central vseh treh v tovarni obstoječih organizacij, in sicer tov. Peter Lombardo za JSZ, Jože Golmajer za SDSZ in Vekoslav Bučar za NSZ.

Predsednik naše tržiške skupine JSZ je kmalu po deveti uri otvoril sestanek, pozdravil vse navzoče, nakar je povzel besedo tov. Lombardo, kateri nam je v lepih besedah razložil pomen od podjetja predloženih sprememb. Vsi navzoči so z velikim zanimanjem in odobravanjem sledili njegovi razlagi. Za njim sta potem govorila še Golmajer in Bučar. Po kratki, mirni debati se je delavstvo enodušno izreklo za predlog tov. Lombarda in dalo pooblastilo zastopnikom vseh treh central, da v njihovem imenu pokrenejo vse potrebno za varstvo delavskih interesov in naše kolektivne pogodbe. S tem pooblastilom je delavstvo pokazalo,

da svojim centralam brezpogojno zaupa in da ima v svoje voditelje trdno in neomajno vero. V treh organizacijah smo organizirani, toda ta sestanek je pokazal, da imamo kljub različni organizacijski pripadnosti v strokovnem vprašanju enotno hotenje za naše pravice v podjetju.

Pa še nekaj smo opazili na tem nedeljskem sestanku. Namreč pogrešali smo tiste, kateri tako radi zabavljajo čez organizacijo, čez delavske zapupnike in kritizirajo našo kolektivno pogodbo. Tukaj je bilo mesto zanje, tu naj bi povedali svoje mnenje. Odkrito in pošteno besedo upoštevamo. Ne upoštevamo pa zahrbtnega namigavanja od ljudi, kateri ničesar ne razumejo in o naši stvari nimajo pojma. — Nekaj pa jih je med nami, ki so sicer zavedni, toda lep sončni dan je bil zanje le prehuda skušnjava. Premagalo jih je, da so jim bile planine več kot pa to, od česar zavisi ves naš obstoj. Tudi to ni bilo prav. Kaj pa, če bi nas dohitel čas, ko bi imeli še preveč časa za planine, toda za v nahrbtnik pa ničesar. In če bi se tega vsi tako malo zavedali, kakor ti planinarji, bi morda imeli kmalu vzrok objokovati to svojo brezbržnost. Toda večina naših delavcev kotj trdno na braniku svojih pravic. In ti boreci bodo znali braniti to, kar se imenuje »našec«. Ne z grožnjami, ne s kričanjem, ampak z mirnim, poštenim, a odločnim delom. Še marsikoga bomo izgubili zaradi odkrite besede, katero mu bomo vrgli v obraz. Toda tega se ne strašimo. Kar je rodovitnega, bo ostalo, plevel bomo pa izruvali in ga vrgli na smetišče, kamor spada!

Slavko Prešeren.

Ob dvanajsti uri

Pomen mednarodnih delovnih konferenc ni toliko v vprašanjih, ki se na njih razpravljajo. Pomembnejše je dejstvo, da se sploh te mednarodne konferencie vrše, da je sploh tu nek mednarodni forum, kjer morejo razpravljati o perečih vprašanjih zastopniki tistih delovnih slojev, katerim so te mednarodne ustanove namenjene.

Te mednarodne konference so pravi barometer napredovanja in nazadovanja delavskega varstva v vseh državah. Tu je tudi dana možnost, nepristransko ugotoviti vzroke nazadovanj in tu se tudi morejo čuti kliči delavstva, katere v nekaterih državah skušajo zadušiti celo v krvi.

Kot v prejšnjih letih je tudi za sedanjo konferenco pripravil predsednik mednarodnega urada za delo tehtno poročilo, ki v različnih potezah očrtava današnji gospodarski in socialni položaj v svetu. Iz tega poročila priobčujemo zato nekatere važnejše odstavke.

»Samo če odstranimo umetne zavese, ki zastirajo naše poglede, moremo jasno zazreti in doznati sodobne probleme. Razlikovanje med gospodarskimi in socialnimi vprašanji je izgubilo svojo utemeljenost. Gospodarska in socialna vprašanja so tesno zvezana med seboj. S temi vprašanji pa so v ozki zvezi tudi vsa politična in npravnstvena stremjenja sodobnosti. Vojska ne povzroča samo osvajalni gon, marveč prav tako tudi nezadovoljive življenjske razmere, zavest gospodarske slabosti in hotenje po moralni in socialni osvoboditvi. Zato so imeli prav osnovatelji mednarodnega urada za delo, ko so pribili, da je mir predpogoj socialne pravičnosti.«

Zahteve po novih ozemljih in oboroževanju niso končni cilji sodobnih ljudskih stremljenj. Da se odstrani iz tega nastala mednarodna napetost, je zato treba globlje pogledati. Korenine te napetosti rastejo iz splošnega obubožanja in zavesti negotove bodočnosti vsega, kar je danes; na tem trpi naša generacija. Temu pa se ne da odpomoči s samimi političnimi pakti, z ureditvijo državnih meja in z razorožitvenimi razpravami. Vse to se je že poskušalo, a uspeha ni bilo nobenega. Zato ne, ker se ni nastavila sekira na pravo korenino sodobne stiske. Zato danes že razpravljamo, kako odstraniti ovire mednarodne trgovine, o razdelitvi surovin, o stabilizaciji valut, kako bi spet oživili mednarodni kreditni promet, da bi se tako ustvarili predpogoji ne samo za nov gospodarski vzgon, ampak da bi se tako utrdila tudi celotna politična zgradba sveta. Tako prihajamo počasi do spoznanja, da bomo izvršili samoumor, če ne ustvarimo

nekega višjega gospodarskega reda. Nastaja spoznanje, da bo postal gospodarski nacionalizem 18. stoletja za 20. stoletje poguben.

Vsled znanstvenega in tehničnega napredka je svet zmerom tesnejši in odpira svoja bogastva vsem ljudem. Prosta je pot k splošnemu izboljšanju življenjskih prilik. Široke množice to vedo. Šola, tisk, radio in filmi skrbita za vsesplošno izobrazbo. In vendar smo priča najstrašnejše gospodarske krize v zgodovini: brezposelnost in beda sta dosegli višek in še nikoli niso bile gospodarske dobrine tako nepravilno razdeljene kotj danes. Iz teh in drugih vzrokov so postala gospodarska in socialna vprašanja politična, ki dajejo svoj pečat vsemu nacionalnemu in mednarodnemu življenju. Le po kaki svetovni gospodarski konferenci se bo mogla doseči tudi neka politična ureditev. Zato v bodoče ne moremo več ločiti miru in socialne pravičnosti.

Oboroževalna industrija se je v vseh večjih industrijskih državah silno razmahnila; deloma dela za lastno vlado, deloma za inozemstvo. To se pozna v vsej kovinarski, v kemični, v avtomobilski in rudarski industriji. Kolikor je dobra zaposlenost teh industrij posledica priprav za vojno, ni samo usodna, marveč tudi varljiva. Z izdelovanjem orožja se narodno premoženje ne povečuje. V te svrhe uporabljena sredstva služijo nerodovitim in neproduktivnim namenom. Čeprav je njihov učinek na narodna gospodarstva bolj oživljajoč kot javna dela, ker so pač izdatki večji in raznovrstnejši, so njihove gospodarske posledice enake ničli, ker narodno premoženje ne pridobi s tem nobene stanovitne postavke. S tem je samo obremenjen davkoplatevalec in življenjska raven ljudstva se s tem ne dviga, ampak nasprotno celo pada. Država, ki uvaža surovine za svojo oboroževalno industrijo, na drugi strani ne producira ničesar, kar bi mogla izvažati. V tem pa tiči še večja nevarnost. Države, ki skušajo z oboroževanjem pobijati brezposelnost in vzdržati navidezno blagostanje, ne upajo zavreti oboroževalnega tempa iz strahu pred socialnimi posledicami, ki bi mogle iz tega nastati. Tekmovanje v oboroževanju nujno povzroča nek skrit nemir in bojazen, ki ovirata vsak zdrav razvoj gospodarstva. Resnične ozdravitve gospodarstva brez poprejšnjega političnega pomirjenja ne bo.

Vse se boji nove svetovne vojne. Tudi to je dokaz, da bo ostala poživitev gospodarstva samo sen, dokler ne bo razpršen strah pred novim, strašnim svetovnim polomom. Ob tej uri je Evropa

je v teh najtežjih trenutkih najbolj pomagal. Gotovo je le to, da so bile preprečene ogromne redukcije, da so povečana mesečna naročila, kar se — kljub samo 70% državnemu naročilu premoga, po katerem so zaradi gospodarske krize prizadeti vsi rudniki v državi — pozna tudi pri našem rudniku — in da nimajo na vseh teh uspehih niti najmanj zasluge tisti kričarji, ki v najtežjih časih, ko bi morali delavci rudarji vendar pokazati popolno skupnost, niso znali drugega, kot prinašati v časopisih nesramne napade, ki naj bi zakrili njih lastno nedelavnost.

N A M E Š Č E N E C

Občni zbor Pokojninskega zavoda

Iz poročila predsednika dr. Milavca smo čuli razne pripombe in statistike k bilanci PZ, ki je našemu članstvu itak znana iz našega tozadevnega članka. Opozoril je še na čast, ki nas je doletela s tem, da smo dobili nalogo, da organiziramo pokojninske zavode tudi po ostalih predelih naše države, ko stopi zakon o pokojninskem zavarovanju tudi tam v veljavo. To je hvalevredna naloga, ki je toliko bolj vpoštevanja vredna, ker je s tem podarjena tudi samostojnost našega zavoda, ki je bil že tik pred premetitvijo. S prirastkom članstva je treba omeniti tudi zvišanje delanežnosti in sicer so postali delanežni predvsem starejši zavarovanci, ki so brezposelni in ki jim ni preostala druga pot, nego da prosijo za pokojnino. Tudi dolžniki so se v preteklem letu poboljšali ter so redneje plačevali obresti in anuitete. Plačevanje premij se je zboljšalo in je zaznamovati velik padec nevplačanih premij.

Po poročilu predsednika se je oglasil k besedi delegat Tavčar, ki je sila obširno prebral svoje pripombe k bilanci. Predvsem je poudarjal, da se višina obrestne mere zavodovega premoženja stalno niža ter znaša v preteklem letu samo še 6,07%, kar je samo malenkost nad predpisano mero 6%. Protestira proti temu, da so se vsi državni zavodi obranili zaščite, ki je v veljavi za denarne zavode, dočim se PZ ni mogel ter ima zaradi tega naloženega dosti denarja v bankah, ki obrestujejo kapital z malenkostnimi obrestmi. Izjavi se odločno proti znižanju rent ali zvišanju premij, kar bi bila posledica padca obrestne mere pod 6%. Občni zbor je na predlog revizorjev podelil upravi razrešnico. Kot namestnik upravnega odbora je bil izvoljen Josip Novak iz Maribora. Predsedstvo je predlagalo v brezposelni fond znesek Din 200.000, ter v fond za podpiranje vdov Din 60.000. Ker brezposelni fond v letu 1935 ni bil izrabljen, dočim je v vdovskem fondu bilo čutili primanjkljaj, je občni zbor na predlog del. Vrančiča predlog v toliko izpremenil, da se da za brezposelne člane Din 160.000, a za vdove 100.000 dinarjev.

Ena najvažnejših točk je bila predlog uprave, da se pooblasti za nakup nepremičnin. Pred leti je bil namreč storjen sklep, da uprava brez privoljenja občnega zbora ne sme kupovati nepremičnin. Ker pa je kapital narastel in ga je treba plasirati in tudi razmere so se izpremenile, je treba ta sklep izpremeniti. Uprava je prosila za pooblastitev, in sicer za naslednje nakupe: Prevezem nepremičnin od dolžnikov, ki so postali plačila nezmožni, nakup zemljišč, zidava stanovanjskih hiš, zlasti za nameščence itd. K tej točki je izjavil naš delegat tov. Nagode:

V imenu Strokovne zveze privatnih in trgovskih nameščencev imam čast podati naslednjo izjavo:

»Od investiranega premoženja PZ niso imeli nameščenci do danes nikakih direktnih koristi, kajti vse zgradbe, ki jih je zidal PZ, so bile zaradi previsoke najemnine nameščencem-zavarovancem nedostopne. Zaradi tega so zavarovanci prisiljeni, da prebivajo v najetih stanovanjih izven zgradb PZ, plačujejo visoke najemnine ter so razen tega podvrženi še drugim neprilikom, kar zlasti živo občutijo nameščenci z večjo družino. Ze zdavnaj je bila nameščenska želja, da se to vprašanje reši s pomočjo PZ, ki naj z nameščenskim denarjem

zopet na prelomu svoje usode. Isti položaj je v Aziji. Če bo prišlo tu ali tam do novega izbruha, je vsako upanje sedanje generacije na neko resnično blaginjo popolnoma prazno, četudi bi stavba naše sedanje kulture še obstala. Ta nevarnost se da preprečiti le z iskrenim sodelovanjem vseh. Če take pripravljenosti ne bo, je bodočnost pred nami zares črna. Zato morajo voditi sodobne državničke bolj kot kdajkoli po l. 1914 najvišji ideali človečanstva. Če se te vrhovne zapovedi ne bodo zavedli, bo gospodarski in socialni napredek morda že prav kmalu le še akademsko vprašanje.

odpomore v tem oziru zavarovancem. Kot najboljšo rešitev smatramo, da PZ kupi primerna zemljišča, na katerih naj postavi enodružinske hišice, katere naj bi oddajal zavarovancem-reflektantom proti amortizaciji z najemnino. S tem bi jim bilo omogočeno ceneno stanovanje in ustvaritev lastnega doma, kar je želja vsakega nameščenca. V to akcijo naložen denar bi bil stoodstotno varno naložen. Poleg tega bi pa imelo od tega korist tudi narodno gospodarstvo, ker bi se s tem dvignila gradbena delavnost. — Naša delegacija glasuje za predlagano pooblastila nakupa nepremičnin v nadi, da bo uprava pri izvršbi tega predloga zasledovala zgoraj omenjeni cilj.

Bilanca Pokojninskega zavoda za l. 1935

Imovina PZ se je glasom bilance povišala v l. 1935 na Din 336.233.899,45, dočim je znašala v l. 1934 Din 311.291.992,29. Imovina se deli takole: Na trajno naložbo (vrednostni papirji, nepremičnine, posojila Din 285.373.920,58; prehodna naložba (blagajna in denar pri zavodih) Din 27.735.824,96; inventar pisarne in zavodovih hiš Din 664.585; terjatve na zaostalih prispevkih ter druga aktiva Din 22.459.569,81; skupno Din 336.233.899,45. Med postavko »Terjatve« so všteti zaostali prispevki v znesku Din 3.928.847,72, dočim so v l. 1934 znašali Din 5.307.421,03. Plačevanje prispevkov se je tedaj znatno zboljšalo, kar je razveseljav pojav.

Med pasivi zavoda se nahaja prva največja postavka »Premijske rezervne«. Ze ob priliki razmotrivanja bilance za l. 1934 smo pojasnili, da so premijske rezerve one vsote, katere je zavod dolžan zavarovancem na temelju njihovih vplačanih premij. L. 1935 znaša premijska rezerva 368.779,913 Din, dočim je v l. 1934 znašala Din 336.788,802. Nadaljnje postavke pod pasivi so še: Rezervni skladi neobveznega oddelka in pokojninski sklad zavodovega uradništva Din 2.900.817,75, rezerva za kritje dubioznih terjatev Din 4.193.039,14, lombardna posojila Din 11.873.509,10, druga pasiva Din 3.831.402,73, razlika med nakupnim in borznim tečajem vrednostnih papirjev Din 11.070.638,17, poslovnih prebitok neobveznega oddelka Din 847.921,73, skupno Din 403.497.241,62. Kakor vidimo, je pasivna stran večja nego aktiva, in sicer za vsoto Din 67.263.342,17, dočim je znašala v l. 1934 Din 67 milijonov 955.395,53. To je primanjkljaj v bilanci, ki sestoji iz naslednjih postavk:

Valorizacija kronskih upokojencev oziroma kronskih vplačil Din 28.662.000, odpisi na nepremičninah, terjatev in inventarju Din 17.579.101,30, izguba pri vrednostnih papirjih Din 11.070.638,17, zvišanje premijske rezerve zaradi strožjega računanja rokov Din 2.911.650, zvišanje premijske rezerve zaradi prekomernih nastopov delanežnosti Din 5.324.259,37, dolg tujih pokojninskih zavodov Din 830.834, primanjkljaj pri oddelkih za višje zavarovanje Din 884.859,33.

Od l. 1934 se primanjkljaj ni zvišal, ampak celo nekoliko znižal. Če je to izboljšanje trajno, ne mo-

Predsednik je izjavil, da se bo naša želja vpoštevala, in je uprava že sama dala v načrt točko glede gradb takih hiš. Zelimo, da bi se ta obljuba izpolnila ter da bi se pri tem vpoštevale tudi želje nameščencev glede oblike in načina zidave. Predlog je bil sprejet z nad dvotretjinsko večino. Delegat Golmajer je izrazil še željo, da bi se investiranje porazdelilo sorazmerno na višino vplačanih premij tudi na druga mesta Slovenije.

Dalmatinski delegat je prebral zahteve dalmatinskih zavarovancev, ki se predvsem izjavljajo, da hočejo ostati še nadalje pri ljubljanskem PZ, ter da se premoženje porazdeli tudi na Dalmacijo, nakar je predsednik zaključil občni zbor.

remo reči. Da more zavod vrstiti vsa izplačila nemoteno, mora obrestovati svojo imovino najmanj po 6%. V l. 1935 se je zavodova imovina povprečno obrestovala po 6,07%. Posamezne naložbe so se obrestovale takole: Vrednostni papirji 7,40%, nepremičnine 2,80%, posojila 7,97%, vloge pri denarnih zavodih 3,37%. Najslabše se obrestujejo nepremičnine. Vzrok smo povedali že ob priliki lanske bilance in ki je, da so vse hiše zidane preveč luksuzno ter je najemnina z ozirom na velikanske zazidane vsote premajhna. Sorazmerno se najboljše obrestuje hiša v Gledališki ulici, a najslabše blok v Gajevi ulici.

Po predpisih sme zavod uporabiti za svoje stroške 10% vplačanih premij. V l. 1935 je uporabil 9,95%. Ako hoče zavod kriti primanjkljaj, bo moral potisniti to mero še navzdol, kar bo lahko storil, ne da bi zniževal uradniške plače, ker je možnosti še drugod dovolj. Da bo naše članstvo imelo pregled in pojem o zavodovih stroških, jih v naslednjem navajamo: Samouprava in predsedstvo Din 338.154,75, plače uradništva 1.624.293,10, davščine za uradništvo 359.602,73, revizija podjetij in pregled rentnikov 68.160,80, stvarni izdatki Din 341.695,50, podobori v Splitu, Dubrovniku, Mariboru, Celju 53.854,75, stanarina in inventar Din 271.733,13, pristojbine 18.319,25, kritje obvez iz prejšnjih let 188.000, nepredvideni izdatki Din 110.855,45, skupno Din 3.424.815,21. Za l. 1936 so upravni izdatki proračunani na Din 3.471.000. Po višek tiči v plačah uradništva, kajti uprava je nastavila nekaj novih ljudi, kar utemeljuje s potrebo zaradi zvišanja števila zavarovancev.

Število zavarovancev je v preteklem letu naraslo za 463 in znaša 10.546. Ako bi sklepali iz naraščanja števila članstva, bi rekli, da se je večanje brezposelnosti ustavilo. Pripomniti pa moramo takoj, da gornji narastek še vedno ni normalen in da bi pri normalnih gospodarskih razmerah moral biti večji. Iz Dravske banovine je bilo zavarovanih 8393, a iz Primorske in Zetske banovine 2192 nameščencev. Kot vidimo, je glavni kader pri PZ zavarovanih nameščencev iz Slovenije, dočim je iz ostalih krajev komaj ena petina. (Nadaljevanje sledi.)

Nenadomestljivost tujcev v tekst. industriji

Tuji kapital, investiran pri nas, hoče zraven sebe imeti tudi tujca kot svojega skrbnika, ker le o njem je prepričan, da mu bo kot tak znal biti vsepovsod dosledno zvest in da bo ščitil njegove profitarke ter spekulacijske interese. Tako pred oblastjo države, tako tudi pred pravico in moralno naroda, katerega delovne sile uporablja in izkorišča. Zato so potem vsepovsod, osobito pa v tekstilni industriji, na vseh področjih in s tem tudi na vseh najboljših plačanih mestih vedno le tujci — pod spretno pretvezo tako zvanih »nenadomestljivih strokovnih moči«. So slučajni, da je n. pr. od vseh dvajset tekstilnih mojstrov neke tovarne kar sedemnajst tujcev.

Ako se s tem problemom podrobneje pečemo, predvsem če moremo spoznati objektivno sliko današnjega položaja tekstilnega delavstva v vseh tovarnah tujega kapitala v Sloveniji, se nam takoj razvzolja vprašanje, zakaj povsod toliko tujcev. S tem imamo tudi odgovor, zakaj naš domači strokov-

njak ali nameščenc, ki je prav tako izobražen ter strokovno sposoben, pač boljše službe tu dobiti ne more.

Mojstri v tekstilnih tovarnah so z ozirom na svojo avtoriteto, ki jim je dana nad delavstvom, največji vsemogočnejši. Vsako dobro, še bolj pa slabo za delavca ali delavko pride stalno od mojstra. Ako ta hoče, si takoj odpušen in ne prideš niti do sape, še manj pa do prilike, da bi vprašal zakaj. Mojster hoče! Dobiš odgovor in nič več. Le mojstru se vse verjame, tudi najbolj hudobne in iz trte izvite reči, tebi pa, če si še tako nedolžen in pošten, prav nič. Mojster kaznuje delavce, mojster jih prestavlja kazensko k slabšemu delu, jih toži in obrekuje pri ravnatelju, pri šefu itd., da, večkrat celo diktira vsem njemu podrejenim svoje politično prepričanje. Gorje delavski organizaciji in tistim delavcem, če je proti gospod mojstru. Z eno besedo: taki mojstri so danes, predvsem pa za strokovno neorganizirano in s tem tudi manj zavedno delav-

stvo, pravcati strah in trepet, da še vseh drugih in mnogih moralnih škandalov niti ne omenjamo.

Taki so ti mojstrski policaji in valpti tujeja kapitala ter vodstev njegovih tovarn, ki vrše svojo posebno in zaukazano vlogo nad našim delavstvom. Pri tem ni treba nobene posebne tekstilne strokovne sposobnosti, marveč treba je imeti res »nenadomestljivo« brezsrčnost in brezvestnost, ki jo zmore samo inozemec in tak, ki sovraži naš narod in s tem tudi našega delavca. Tuji kapital pri nas ogromno zasluži. Steje vsako paro, ki jo z raznimi priganjaškimi sistemi ter metodami pod železno pestjo takih policaj-mojstrov iz delavstva iztisne. V tem je glavni del tiste znane tehnične in racijonelno strokovne »nenadomestljive« potrebe po mojstrih in vodjih, tujcih. Naš človek, ki bi moral tu vsak dan gledati: to strašno garanje delavstva, tisto naravnost brezupno pehanje za neznanen zaslužek, vse te krivice tolikim nedolžnim, zato da bo profit še večji, potem to vidno in vedno večje fizično propadanje delavstva zaradi prevelikega izmozgavanja, propadanja tolikih svojih narodnih bratov in sestra, bi odpovedal, bi se zdrzil radi svoje vesti in tudi radi svoje narodne ter državljanke zavesti, ker to, kar se z našim delavstvom dogaja, že daleč več ni prav. Z mojstri in drugimi nastavljenici naše narodnosti bi tuj kapital moral svojo brezsrčno eksploatacijsko politiko zelo zelo popustiti, čeprav vemo, da naši ljudje tudi v tem znajo tuje dobro posnemati in še celo nadkriljevati. Vendar bi tega ne bilo v toliki meri kot je to danes, ko pretežno večino naše tekstilne industrije vodijo in ji zapovedujejo tujci.

Naš zaključek iz tega je sledeč: tekstilnemu delavstvu v Sloveniji bi se mogel izdatno izboljšati položaj že samo s tem, ako bi se vsem takim »nenadomestljivim« tujcem odvzelo dovoljenje, da so pri nas zaposleni. Vsak mojster tujec, ki se pregreši, zoper vljudnost in pravičnost napram delavcu, o katerem bi se dognalo, da nima nobene posebne strokovne izvežbanosti in katerega odstranitev bi zahtevali delavci, bi se moral takoj in brez ozira kateri narodnosti pripada, napotiti nazaj čez mejo v njegovo domovino. Takoj bi nastalo izboljšanje in bi se z delavstvom bolj človeško ravnalo vsepovsod. Tuji kapitalist bi tako tudi čutil, da živi in bogati od nas, iz naše narodne zemlje ter od dela njenih sinov in hčera, ne pa da morda mi živimo od tujca, kot se nam to stalno hoče v glave vbijati. Ves tuji kapital bo moral priti pod državno nadzorstvo. Nadzirati ga je mogoče le, če so v takih podjetjih nastavljeni vsepovsod naši strokovnjaki na vseh važnejših mestih. Izgovor, da mi takih svojih strokov-

nih moči nimamo, ne drži. Le nočejo jih v službe, ker vedo, da bi prenehalo policajsko priganjanje in izžemanje delavstva. V tem je vsa tista nenadomestljivost! Delavci in delavke, osobito iz tekstilne stroke, izpreglejte ter ne zamudite nobene prilike, da ne bi zahtevali odločnih ukrepov proti zaposlitvi takih inozemcev. To bo šlo najbolje, če smo strokovno organizirani, ker samo tedaj smo močni in svesti si svojih uspehov.

Zmešnjava v tobačni tovarni

Kakor znano obstoja v tobačni tovarni v Ljubljani že nad 40 let krščanska strokovna organizacija tobačnega delavstva. Ta organizacija je vedno delovala v okvirju Jugoslovanske strokovne zveze kot centrale krščansko soc. delavstva. Še pred nekaj leti je imela ta organizacija v tobačni tovarni veliko večino delavstva na svoji strani. V zadnjem času pa je štela le še nekaj nad 200 članov oziroma članic. Če se vprašamo, zakaj je delavstvo zapuščalo to organizacijo, se nam odgovarja, da samo zato, ker vodstvo ni bilo sposobno vršiti tiste posle, ki jih mora vršiti strokovna organizacija. Strokovna zveza tobačnega delavstva je po zaslugi nesposobnih funkcionarjev postala nekaka bratovščina, ki je že dalje časa vsela med življenjem in smrtjo. Tisti, ki so vodili do zadnjega časa to zvezo, so dosledno odklanjali vsako skupnost z JSZ in odklanjali tudi pomoč in navodila za pravilno in uspešno delo organizacije v korist delavstva. Med vodilnimi funkcionarji kakor tudi med nekaterimi, ki so stali izven odbora, da so lažje delali proti organizaciji, ni bilo nikake složnosti, ker so neki ljudje hoteli imeti absolutno komando, četudi je bilo to v škodo organizaciji in delavstvu. Delavstvo oziroma članstvo dostikrat ni smelo vedeti, kaj se dela za kulisami odbora. Zli duhovi so odbijali od organizacije vse, kar je bilo zdravega. Ostalo je samo ono, kar iz tradicionalnih ozirov organizacije ni hotelo zapustiti.

Da bi se izognili odgovornosti za svoje grehe, so z raznimi zvijačami pregovorili še zadnji ostanek članstva, naj pristopi v neko novo organizacijo. Tako se je pred kratkim ustanovila podružnica tobačnega delavstva Zveze združenih (zelenih) delavcev. Vsi zavedni delavci so rekli, da je prav tako; vsak naj gre tja, kamor spada. Zal,

da delavstvo sploh ni vedlo, kam gre, ker so agitatorji znali delavstvu spretno prikriti resnico. Mi, delavci in delavke, ki smo ostali zvesti 40 letni tradiciji krščanske delavske strokovne organizacije v tobačni tovarni, smo prav hvaležni tem onemoglim in nesposobnim voditeljem, ker bo s tem odstranjena mora, ki je več let tiščala organizacijo k tlom, da ni mogla vršiti onega poslanstva, ki bi ga morala. Ti ljudje so s tem poštono pljunili v lastno skledo. Mislili so si, ker otroka, ki smo ga rodili, nismo mogli vzgojiti, ga je treba uničiti.

Pri tem pa so se uračunali. Zveza tobačnega delavstva bo v sklopu Jugoslovanske strokovne zveze ostala dalje s to razliko, da bo sedaj mogla postati res prava delavska strokovna in borbena organizacija. Pomniti je treba, da suhe veje odpadajo od dreves, kakor tudi, da mora biti organizacija vselej in vsak čas na braniku delavskih interesov, pa naj vlada tak ali drugačen režim.

To in ono

Črna pri Kamniku. Dne 12. junija je naš brezposelni tovariš Remšak Janez nabiral mah na Veliki Plamini, da bi si revež tako zaslužil nekaj dinarjev za najpotrebnejše. Pri tem pa ga je zalotila nenadna nevihta, iz katere je udarila vanj ognjena strela in ga na mestu usmrtila. Pokojni je bil oče šestih otrok in zgleden naš tovariš. V nedeljo, dne 14. junija, ga je celokupno delavstvo spremilo na njegovi zadnji poti na pokopališče v Gozdu. Strokovna skupina je položila na grob v zadnji pozdrav lep venec. N. p. v. m.!

Kranj. V nedeljo 7. junija se je poročil naš član tov. Sagadin Alojzij z našo članico tov. Benda Albino. Članstvo kranjske skupine jima želi na njuni novi življenjski poti obilo sreče!

Temeljni kamen ogromnih industrijskih naprav, v katere bo investiranih več sto milijonov din, je bil zadnje nedelje slovesno položen v Zenici. Kot znano, bo vse naprave za izdelovanje grobe proge dobavila in montirala nemška tvrdka Krupp.

Merimac, tovarna mila v Kruševcu je sklenila dogovor z delavstvom (žez 100) o delovnem razmerju. Plače navadnih delavcev bodo 14 din za 8 ur dela na dan. Po 3 letih dela ima delavec pravico do 16 din na dan. Tistim, ki imajo sedaj po 16 in 18 din dnevno, se poviša plača za 2 din dnevno; plače preko 20 din pa ostanejo dosedanje. To je uspeh večdnevne stavke.

Kongres internacionale krščanskih nameščencev v Karlovih varih

Kakor smo že članstvu svoječasno poročali, je imela naša internacionala v načrtu prirediti v dneh 15. in 16. maja t. l. kongres v Karlovih varih. Že dolgo smo imeli željo, da se spoznamo z našimi tovariši iz drugih držav in zaradi tega se odbor ni ustrašil stroškov, ki so v zvezi s tozadnevno delegacijo.

Brzovlak me je hitro pripeljal do Maribora in Špilja, kjer mi niso delali nikakih težkoč. Med vožnjo po Avstriji sem mogel opaziti predvsem to, da vlada tamkaj tudi velika beračija. To bi sklepal iz velikih gruč brezposelnih, ki so postajali po kolodvorih in čakali na zaslužek. Od Maribora dalje sem se vozil skupno z znanim B., ki je potoval na oddih v Prago, kar mi je bilo zelo prijetno, ker mi je dal marsikako praktično navodilo glede popotovanja po Češkoslovaški. Da ostane zvest svojemu nazivu »liter-rat«, je vzel na potovanje dve zelenki vina, s katerim sva si med potjo krotila žejo.

Kmalu se je približala češka meja. Na prvi obmejni postaji Gor. Dvojište so nama češki cariniki temeljito preiskali obisti. V Prago sva se pripeljala v gosti megli, tako da nisem imel na Prago nikakega razgleda. Tu sem se ločil od prijaznega popotnega tovariša-literata, katerega je čakala obilna češka družina ter sem se napotil na Masarykov kolodvor. Da tudi tu vlada težka borba za kruh, sem videl iz množice brezposelnih, ki so se trgali za moj kovčeg in se mi ponujali, da mi ga prenese za malenkostno ceno dveh kron, katere bi imeli za zajutrek. Ko sem stopil na peron v Masarykovem kolodvoru, opazim takoj znani obraz tov. Serrarensa. Pozdravil sem ga. Nekoliko časa me je

ogledoval, potem se je pa spomnil, da me je videl pred nekaj dnevi v Ljubljani na kongresu Mladinske zveze. Tudi on je bil namenjen na kongres internacionale. Vlak nas je vlekel mimo ogromnih nasadov hmelja, da se mi je zdelo kot da se vozimo po pragozdu. Pohiteli smo mimo Zateca, ki je središče hmeljskih tržišč in kmalu po deseti uri smo se ustavili v Karlovih varih. Pripomniti moram še to, da je bil naš vlak naložen skoraj s samimi bolniki, ki so potovali v to znamenito zdravilišče iskat zdravja. Kolodvor je skoraj 20 minut oddaljen od mesta. Ko prideva s tov. Serrarensom s kolodvora, pokličeva hotelski avtobus, ki naju je prepeljal do hotela »Puppe«, kjer nama je naša internacionala rezervirala prenočišča in kjer smo tudi zborovali.

Predsednik g. Cristophe je ravno otvoril zborovanje, ko sva stopila v dvorano, kjer se je nahajalo okrog 60 delegatov, v internacionali večletnih nameščenskih zvez iz raznih držav. Sluga je obvestil o našem prihodu takoj predsedstvo ter naju je sprejel tajnik internacionale g. Thiele, ki je najin prihod tudi takoj javil predsedniku g. Christophu. Slednji je v francoščini imel ognjevit pozdravni nagovor, v katerem je predvsem izrazil veselje, da se je prvič v zgodovini internacionale udeležil njenega kongresa tudi zastopnik Jugoslavije. Za njim je imel pozdravni govor v nemščini še g. Thiele ter v holandščini g. Boersma. Po vsakem nagovoru so delegati navdušeno plaskali. Slednji je v svojem nagovoru izjavil, da se veseli obiska g. Serrarensa, še bolj pa našega obiska, kajti g. Serrarensa imajo večkrat priliko videti v svoji sredi, dočim je bil naš zastopnik to pot prvič med njimi.

Po končanih nagovorih sem se prijavil k besedi in se zahvalil za tako tople sprejem. Izrazil sem svoje veselje, da smo vendar našli priliko, da stopimo v osebne stike s člani in predstvom naše internacionale. Nato sem v daljšem govoru tolmačil naše razmere med nameščenskimi vrstami v Jugoslaviji in delo naše nameščenske zveze ter

borbo, ki jo imamo s svojimi nasprotniki. Moj govor je nato prestavil tajnik g. Thiele v francoščino in holandščino, ker vsi delegatje niso bili večji nemščine. Živahno so mi pritrjevali.

Obširno poročilo za preteklo poslovno leto je podal tajnik g. Thiele. Predvsem je navajal delo in poslovanje, katerega je internacionala vršila z Mednarodnim uradom dela. Njegovo poročilo so nato ponovili v francoščini in holandščini, kar je zborovanje zelo zavleklo. Sledili so nato referati, katere bomo našemu članstvu v posebnih člankih objasnili.

Predsednik nas je povabil na kosilo, ki se je vršilo v sosedni dvorani. Tu sem imel priliko поблиže spoznati tovariše iz predsedstva. Predsednik g. Cristophe je tipičen Francoz in ne zna niti besedice nemški. Tudi g. Thiele je Francoz, vendar pa je govoril dobro nemški. Je zelo simpatičen in vljuden. Z njim sem imel skoraj največ opravka in on se je tudi najbolj zanimal zame. Razmotrivala sva naše razmere, katere sem mu natančno obrazložil. Čudil se je nizkemu številu članstva. Pojasnil sem mu, da smo majhen narod in da naši nameščenci nimajo mnogo smisla za organizacijo. In še ono malo število krščanskih nameščencev je sedaj cepljeno v dve organizaciji, in to ne po naši zaslugi. Potolžil me je, da naj nas nizko število ne plaši, ker vsaka močna organizacija se razvija polagoma. Paziti moramo predvsem na to, da bomo delali povsem strokovno, brez ozira na politiko. Zlasti je priporočil vzgojo nameščenskega naraščaja. Najbolj pa mi je bil simpatičen odbornik g. Boersma, ki je Holandec. Visok, mlad fant. Pri kosilu sem imel smolo, da so me posadili med same Francoze. Ker nisem posebno več tega jezika, smo se malo bolj težko razumeli, vendar nas je kosilo zelo zaposlilo, tako da je za razgovore ostalo bolj malo časa.

Po kosilu smo se slikali pred hotelom, in nato smo si ogledali Karlove Vane. Krasno mesto, polno luksuzne opremljenih hotelov. Ti so po svojem obsegu naravnost impozantni. Tako n. pr. hotel

Kako je z delavsko mladino

Naša družba upa danes na mladino. Mladina je naše upanje in naša bodočnost. Kakor bo mladina vzgojena, taka bo naša prihodnost.

»Današnja delavska mladina nam ne daje posebnih upov,« jadicuje neki dnevnik. Organizacija, zlasti stavkova, je ne zanima. Ne vem, kaj misli članek pod imenom stavkova organizacija. Najbrž misli s tem strokovno organizacijo. Kaj je strokovna organizacija? Kaj je njen namen? Strokovna organizacija je bojna organizacija. V boju se pokaže njena moč. V boju se pokaže, ali je vredna obstoja ali ne. Ona mora biti vedno v pripravljenosti, da se spoprime s kapitalistom, ki je ne glede na svoje prepričanje, enotno organiziran. »Inteligenca naj bi bila našemu delavstvu duševni sok, ne pa da mu jemlje še tiste najboljše ljudi, ki bi lahko bili njihovi voditelji, in jih zaposluje v nedelavskih organizacijah!« Te besede je napisal dr. I. Jeraj v »Socialni misli« leta 1926. In danes? Ali je morda kaj drugače? Kdo mara delati v strok. organizacijah? Komandirali bi seveda še marsikdo. Pa se čudimo, če danes mladina ne hodi takih potov kot bi jih morala. Večina je danes brezposelna. V skrbi za vsakdanje življenje se poslužuje marsičesa. Delavstvo plačuje bednostni fond. S tem fondom se vzdržujejo javna dela. Kakšne so plače, to ve danes že vsak otrok. Dajmo mladini delo, pošten zaslužek, in šele potem jadicujmo.

»Kakor v našem mladinskem gibanju marsikaj potrebuje poprave, tako bo treba tudi nam starejšim v marsičem popraviti svoje metode proti mladim, ako bomo hoteli imeti Regnum Christi. Mi starejši se kaj radi vživimo v vlogo moralnega pridigarja in komandanta in se ne zavedamo dovolj, da mlad človek ničesar tako ne odklanja, kakor moralne pridige in vsiljive avtoritete. Mlad človek je ponosen na svojo svobodo. Sicer je bolj komodna vzgoja od zgoraj navzdol, a taka vzgoja nikdar ne izkleeše samostojnih značajev!« (Socialna misel 1926, stran 103.)

To naj ve danes vsakdo, da bomo le z dobrim zgledom in poštenim delom pridobili mladino zase. Pomagajmo ji danes: naš trud bo povrnjen. Strokovna in kulturna delavska organizacija, tvoja največja dolžnost je, da pomagaš in potegneš mladino iz tega materialističnega blata, v katerega je zašla po zaslugi današnje kapitalistično usmerjene družbe. Mladinska zveza, ki je bila ustanovljena, ima namen to popraviti. Zalibog ne dobi takega odmeva kot bi ga morala. Navezana je edino na svoje delavske moči in še tu ji vedno ovirajo pot nekateri ljudje. Delavska mladina, vstani in povej odločno današnjim mogotcem, da boš le ti prerodila današnjo družbo v smislu papeževih okrožnic. Na delo vsi, ki ste za to poklicani! — Gorenjski kovinar.

»Pupp«, v katerem smo ložirali, obsega šest velikih palač. Samo uslužbencev ima okrog 600. Hotel »Imperial« jih ima več nego gostov, tako da je postrežba povsod prvovrstna. Seveda naj oni, ki nimajo denarice napolnjene z »jurjic«, ne hodi sem ter naj ostane raje doma. To je bilo edino mesto na mojem potovanju, kjer nisem opazil brezposelnih. Pač pa sem videl dva berača, pa še za ta dva sem bil v dvomih, če izvršujeta svojo obrt. Mesto je popolnoma nemško. Napisal vsi v gotici. Nemški tovariš iz Češke mi je razlagal Henleinovo politiko in vzrok, zakaj je ob poslednjih volitvah število njegovih volivcev tako naraslo. Med 800.000 uradno priznanimi brezposelnimi je menda polovico Nemcev. To je posledica tega, ker se pri oddaji služb Nemci zapostavljajo. Pristavil je: »Kruha naj nam dajo, pa ne bo imel Henlein nobenega pristaša več.« Na potu pridem tudi do lepe cerkve. Motilo me je edinole to, da nisem nikjer opazil križa ter da promenirajo verniki po sredi cerkve z lončki v rokah. Mislim sem, da je to kaka posebna verska sekta. Šele tovariš me je opozoril, da je to slavno karlovarško zdravilišče. Vstopil sem v dvorano ter se napotil proti nasprotnemu koncu, k vreleu. Ko pridem do njega, hočem piti ter iščem, kje je lonček. Pojasnili so mi, da ga moram kupiti v nasproti ležeči prodajalni. Zajel sem z lončkom vodo ter jo poskusil piti. Ugotovil sem, da ta voda ni za zdrave ljudi.

Popoldne so se nadaljevali referati, in sicer večinoma v francoščini, brez debate, ki se je vršila šele drugi dan. Zvečer nam je priredila češka

Drobne vesti

Spremembo uredbe o zbiranju centralnega fonda za sanacijo glavnih bratovskih skladnic je sklenil ministrski svet na zadnji seji. Kakšna je ta sprememba, še ni znano.

Trije veliki mostovi se bodo zgradili letos: preko Tise za zvezo Bačke z Banatom, preko Save pri Bosanski Gradiški, preko Tare za zvezo med Plevljem in Savnikom.

Za 400 milijonov din bo nabavilo železniško ministrstvo raznega materiala v Nemčiji.

600.000 din je odobrenih iz državne blagajne za udeležbo jugoslovanskih Sokolov in športnikov na olimpijadi v Berlinu.

Milijonska afera je izbila na dan v Belgradu izza kulis diplomacije. Jugoslovanski titularni poslanik v Moskvi (carski) dr. Bodi je tihotapil v državo dragoceno pohoštvo in perzijske preproge brez plačila carine. V to svrhu je izrabil španskega poslanika v Belgradu, za katerega naj bi bila ta roba (diplomati imajo carine prost uvoz). Pri poslu pa mu je pomagal aktivni načelnik zunanega ministrstva Novaković in neki špediterji in trgovci. Oba sta bila 22. maja upokojena in aretirana, vendar se je Bodiju z diplomatskim potnim listom posrečilo pobegniti v Italijo.

Vpisovanje nove tranše blagajniških zapiskov v znesku 300 milijonov se bo pričelo te dni. Rok zapadlosti teh bonov bo pri tej tranši tudi 6 in 12 mesečni.

Banovinski uradniki imajo odslej enako kot državni pravico do polovične vožnje na vseh državnih prometnih napravah. Upokojenci in člani rodbin aktivnih in upokojenih ban. urad. pa imajo pravico do 3 kratne polovične vožnje letno.

32.650.000 din bo veljala državna tiskarna, ki se bo zgradila v Belgradu.

Kredit v znesku 622.960 din je odobren za nabavo zaves v novi zgradbi Narodne skupščine v Belgradu.

Nemški gospodarski minister dr. Schacht je prišel v Belgrad, kjer je imel razgovore z guvernerjem Narodne banke in je bil sprejet pri knezu Pavlu ter je dobil odklopanje. Na vprašanje, kako bi se dalo vnovčiti 350 milijonov din, ki jih dolguje Nemčija naši državi, je dr. Schacht odgovoril: ali bomo morali mi manj kupovati v Jugoslaviji ali pa bo morala Jugoslavija več kupovati pri nas.

Bukareški sestanek poglavarjev držav male antante je slovesno potrdil dosedanje oficijelno smer mednarodne politike teh držav. Zato se ga tudi ni udeležil jugoslovanski zunanji minister dr. Stojadinović. Mala antanta je v vseh osnovnih vprašanjih, ki se tičejo vseh treh držav, enotnih pogledov. Gre predvsem za točno izvajanje mirovnih pogodb glede nedotakljivosti sedanjih državnih meja in za skupno vojaško obrambo. Ustvarjeno

zveza kršč. nameščencev banket. Tu sem imel več sreče, ker sem sedel med Čehi in češkimi Nemci. Vrstile so se zdravice in ker tudi jaz nisem hotel zaostati, sem pozdravil delegate z željo, da bi imel kongres mnogo uspeha. Ker sem hotel biti navzoč do konca banketa, sem šel spat šele ob 2 ponoči. Jedača in pijača je bila izborna. Tudi postrežba prvovrstna. Na vsake tri goste je bil en postrežnik.

Drugo jutro se je začelo zasedanje ob 8 zjutraj. Vršile so se debate o referatih. Najbolj temperamentne govore sta imela neka francoska in nemška delegatinja, ki sta zahtevali pri zaposlitvah za žene isto pravico kot jo imajo moški. Pri debati o usodi starejših nameščencev sem obrazložil stališče naše organizacije, ki je našemu članstvu že znano iz člankov v »Delavski Pravici«. Po zaključku je prišla na vrsto naslednja točka: Sprejem naše organizacije za rednega člana internacionale. Bili smo soglasno sprejeti.

Popoldne so bili zaključni nagovori in podajanje smernic za bodoče delo. Predsednik je pozdravil še enkrat vse delegate ter jim želel srečno pot, z željo, da se vidimo zopet na prihodnjem kongresu. Še isti večer sem se odpravil na kolodvor ter zapustil prijazne Karlove Vारे. Nekateri holandski in francoski delegatje, ki so bili večji magnati, so ostali še nekaj dni v Karlovih varih. Holandski so imeli turnejo ter so potovali po vsej Evropi. Z mojim potovanjem smo vpostavili osebne stike z internacionalo, kar je velike važnosti za našo organizacijo. Savenc.

je tudi enotno gledanje na vprašanje restavracije Habsburžanov itd.

Sestanek generalnih štabov Jugoslavije, Romunije in Češkoslovaške se vrši te dni v Bukarešti.

Velika nesreča je kot črn oblak zagrnila slavnosti ob priliki sestanka poglavarjev Male antante v Bukarešti. Na telovadišču, kjer so nastopili tisoči »državnih stražarjev« (oficijelna romunska mladinska organizacija), se je zrušila velika tribuna in je bilo na mestu nekaj sto ljudi mrtvih (točnega števila romunski listi ne poročajo), čez 700 pa težje in lažje ranjenih. Knez Pavle je dal za ponesrečence 50.000 lejev.

Francoski parlament je izglasoval v 9 urni neprekinjeni seji važne delavske zakone: zakon o plačanih letnih dopustih, zakon o kolektivnih pogodbah in zakon o 40 urnem delovnem tednu. — S stavkami je delavstvo doseglo 7 do 15 odstotno povišanje mezd in popolno priznanje delavskih zaupnikov. Stavke, ki v nekaterih strokah še trajajo, so v glavnem končane in to s popolno zmago delavstva. Francija je postala s tem v socialno-političnem oziru prva država na svetu. V kratkem času bo sledilo še starostno zavarovanje.

Stavkovni pokret se je po zgledu francoskih delavcev začel širiti tudi v Belgiji, zlasti v rudarskih revirjih.

Oboroževanje napreduje po vseh evropskih državah v peklenem tempu. V Nemčiji je Hitler podredil celotno gospodarstvo države vojaškemu nadzorstvu maršala Göringa. — Švicarski parlament je s 110 proti 53 glasovom odobril izreden kredit v znesku 235 milijonov švic. frankov za državno obrambo. — Češkoslovaška je razpisala notranje posojilo 2 milijard čeških kron za oborožitev. V 2 dneh je bilo podpisanih 700 milijonov.

V Palestini je nastala med Arabci prava vstaja proti židom in angleški upravi v deželi. Dosedaj je pripravljenih za »pomiritev« 7 bataljonov angleških vojakov. Vlada je izdala proglas, da se bo odslej kaznovalo vsako teroristično dejanje s smrtjo ali z došmrtno ječo.

10 milijonov pomaranč so zmetali v morje romunski uvozniki, da ne bi bilo treba znižati cene temu sadežu.

Delavstvo v Nemčiji (ki ga je 17 milijonov zaposlenih) se je življenska raven znatno znižala. Nad 55% delavstva zasluži manj kot 24 mark tedensko (okoli 300 Din), kar je spričo slabe kupne moči marke zelo malo. Pred leti je bil nemški delavec enak angleškemu. Danes pa zasluži angleški delavec povprečno 500—600 Din tedensko.

Zavedno delavstvo. Zadnji »Gorenjec«, ki izhaja v Kranju (mimogrede omenjeno, tudi vneto priporoča »zeleence«, je objavil dopis delavstva (s podpis) tovarne Božič na Primorskem. Sicer je naslovnjen na social-demokrate in »Delavsko Politiko«, toda kljub temu, ga beležimo kot kronisti, ker dokazuje, kako hlapčevsko ponižni so še nekateri delavci. »Del. Politika« odgovarjajo na njen članek o zidanju lepe hiše ge. Božičeve ter o nizkih plačah v Božičevi tovarni. Med drugim pišejo: »Naravnost absurdno (kateri delavec bi zapisal to besedo, op. ur.) je, da spravlja (»Del. Politika«) v zvezo gradnjo hiše gospe Božičeve s plačami v tovarni, ki je last njenega soproga gosp. Božiča, in to v tako zvezo, kot da se hiša zida z denarjem, ki se je odtegoval delavstvu v tovarni Božič. Odločno odklanjamo tako sumničenje, ker vemo, da gradi gospa Božičeva hišo z lastnim denarjem, ki nima prav nikake zveze s tovarno...« Točen in na mestu pa je sledeči stavek na naslov rdečih: »Odklanjamo tudi takšne »voditelje«, ki delajo sami dnevno res po 16 dobro plačanih ur, mesto da bi prepustili od teh 16 ur polovico ur delavcu sotrpniku, sami pa ta čas porabili za »vodstvo delavstva.« Kdo je ta rdeči »voditelj«, kranjsko delavstvo dobro ve.

»Dusiča, naši starši so se že sporazumeli glede dote; zdaj me nič ne ovira, da ti ne bi priznal svoje goreče ljubezni.«

Zdaj sem uganil, kaj bom začel. Z novim letom otvorim pisarno za ženitovanjska posredovanja.

Ali pa imaš tudi dovolj kapitala za take stvari?

Seveda, 6 neomozgenih hčera.